

Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Alojz Breznikar, Jože Delalut, Ivo Kohlenbrand, Marjan Kolar, inž. Stane Lenasi, inž. Vlado Rac, Jože Sater, Tone Vehovar, inž. Jože Zunec

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar
Tel. int. 304Tisk: CP Mariborski tisk
Maribor

Samouprava in vodenje morata biti tandem

Naš obratovodja elektro obrata in energetik Janez Bratina, dipl. elektro inženir, ki v samoupravi vrši dolžnost predsednika upravnega odbora, mi je dostavil 5 vprašanj, ki zajemajo naše mesto in vlogo v gospodarski reformi ter sistemske sestavine, ki omogočajo doseg zaželenih ciljev. Vprašanja posegajo zelo globoko v naše gospodarsko življenje in medsebojne odnose, zato bi nanje lažje odgovarjal nekdo, ki je bližje pri oblikovanju gospodarsko družbenega sistema. Ker pa je tema zanimiva, hočem prek našega tovarniškega glasila na ta vprašanja dati svoje misli.

Direktor Gregor Klančnik

Leto bo že, kar smo videli na televiziji ravensko Formo vivo. Na vprašanja nespretnega novinarja občanom, ali razumejo to zadevo, so odgovarjali: »Všeč mi je«, ali »Ni mi všeč«. Če bi naše občane vprašali, kako razumejo našo gospodarsko reformo, bi bili odgovori enaki: »Všeč mi je« ali »Mi ni všeč«. Ljudje pač cenimo tisto, kar nam kaj daje, pa naj gre za estetski ali materialni standard. Trenutno smo v krizi reforme. Dozdeva se, da bo naša železarna — kot je skoraj običaj — spet osamljen otok sredi deroče vode. Ali mislite, da bo samoupravljanje v našem kolektivu zmožno utrjevati bregove, če imamo pred očmi, da smo samoupravljalci na koncu le predstavniki hotenja kolektiva?

Zadnje čase se vse bolj širi dilema, ali je možno v pogojih samouprave zadosti razviti odgovornost in interese posameznikov podrediti uspehu gospodarske reforme potrebnim odločitvam. Ideja močne roke se je tudi v naši delovni skupnosti že znatno utrdila kot pravilna pot reševanja zahtev reformske krize. Postaja tudi že jasno, da

vrste poslovnih, predvsem pa delovno disciplinskih odločitev ni možno reševati z referendumom in da celo v ožjem sestavu, kot je delavskem svetu ali celo v upravnem odboru sprejete odločitve niso vedno v interesu krepitve podjetnosti. Prepričan sem, da bodo z nadaljevanjem oblikovanja samoupravnega sistema direktorji in drugi vodilni delavci morali dobiti več pooblastil za samostojnejše proizvodno poslovne odločitve. To pa ne pomeni, da se že v sedanjih pogojih samoupravnega sistema ni možno učinkovitejše spoprijeti z reformo.

Samoupravnega organa ne smemo istovetiti s sindikalnimi forumi. Sindikat mora imeti razvit čut za eno, samoupravni organ pa za drugo vrsto hotenja delovne skupnosti. Pravilno je, če sindikalni funkcionar iz hotenj izlušči tista, ki se usmerjajo na kanalizacijo sredstev za izboljšanje življenjske ravni, ureditev higiensko tehničnih naprav ali reševanje socialnih problemov in s temi oblikuje svoje zahteve; od izvoljenih samoupravljalcev pa se zahteva, da svojo pozornost usmerijo v tista hotenja, ki vodijo k urejevanju pogojev za razširitev virov dohodka, povečevanju produktivnosti dela, učinkovitosti in gospodarnosti poslovanja.

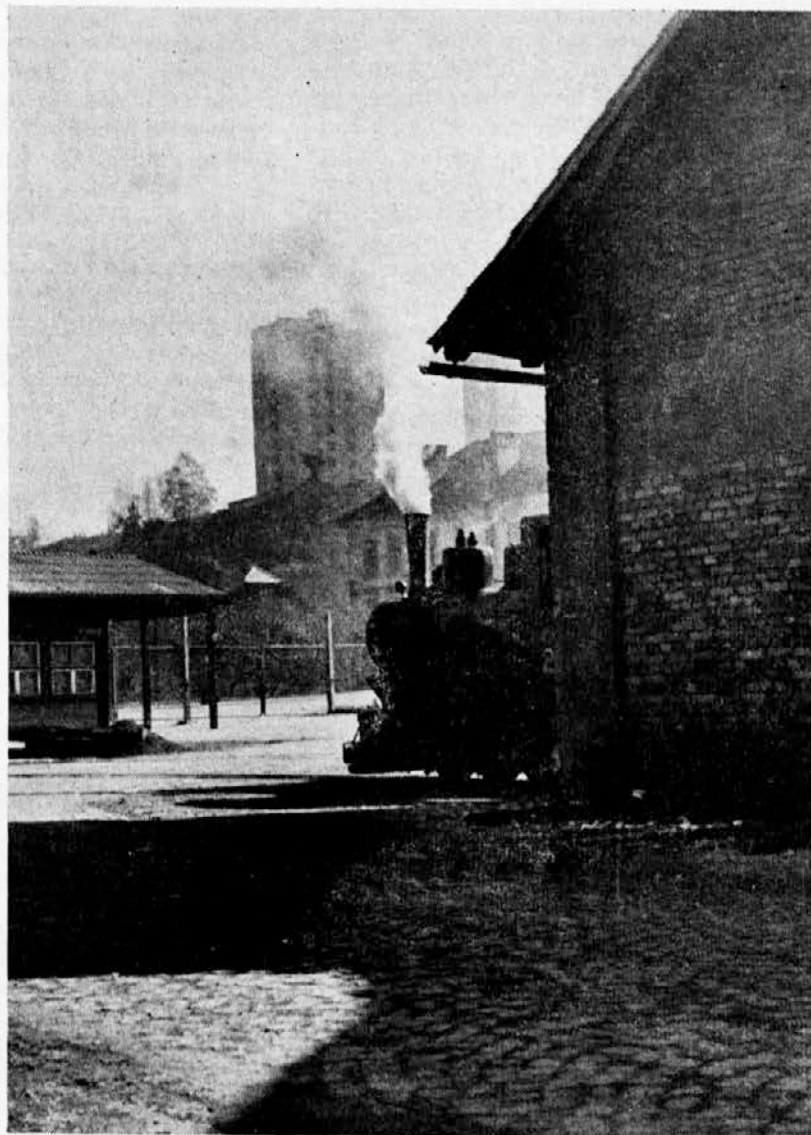
Samouprava in vodenje morata biti tandem, ki skupaj vleče voz podjetniške de-

(Nadaljevanje na 3. strani)

IZ VSEBINE

Sklepi upravnega odbora — O reorganizaciji in reformi — Pojasnilo delovnim invalidom — O informiranju v delovnih organizacijah — Ločeni delovni čas — za in proti — Organizacijski brevir — Za varno vožnjo — Strokovna posvetovanja in raziskave — Kulturna kronika — Športne vesti

Delo in dom

Analiza osebnih dohodkov za SEPTEMBER 1967

Delovna enota	Izplačani OD	OD po enotah in ceniku del	Dodatek za stalnost	Ostalo	OD po uspehu DE	Povprečni OD	
						sept. 1966	sept. 1967
Topilnica	238.415,89	169.511,60	13.023,50	11.724,39	44.156,40	961,17	965,25
Livarna	379.420,22	275.109,38	22.979,03	15.090,53	66.241,28	921,78	843,16
Valjarna	274.097,48	196.942,60	13.081,72	9.652,73	54.420,43	929,93	929,14
Kovačnica	199.099,95	130.101,68	11.335,67	12.036,01	45.626,59	956,22	930,37
Termična obdelava	54.011,41	36.241,68	2.423,71	4.061,78	11.284,24	922,19	885,43
Mehanska obdelava	492.081,07	347.703,77	28.008,90	22.412,78	93.955,62	897,73	863,30
Vzmetarna	52.848,87	37.767,33	3.761,15	3.020,19	8.300,20	913,04	838,87
Jeklovlek	33.019,54	23.316,75	1.498,51	1.098,49	7.105,79	843,02	846,65
Energetski obrat	93.386,62	65.983,70	4.362,46	3.201,30	19.839,16	898,53	856,76
Strojni remont	173.807,55	124.794,33	8.665,05	7.077,53	33.270,64	929,97	905,25
Elektro remont	107.473,19	77.353,59	4.856,80	5.232,53	20.030,27	924,53	903,14
Gradbeni remont	50.127,01	39.888,93	3.677,34	2.338,13	4.222,61	847,45	821,75
Promet	88.295,00	68.785,09	4.940,62	1.554,00	13.015,29	914,27	840,90
OTKR	185.040,75	133.537,71	10.107,52	12.469,25	28.926,27	916,03	872,83
Uprava	329.108,66	232.488,89	19.733,01	22.369,47	54.512,29	913,88	868,36
CELO PODJETJE	2.750.233,21	1.959.527,03	152.459,99	133.339,11	504.907,08	919,16	882,62
IVD skupina	28.519,68	—	—	—	—	—	538,11

Janez Žnidar

ORGANIZACIJSKI BREVIR

ČLOVEK IN ORGANIZACIJA

Ne govorimo zaman o umetnosti vodenja ljudi. To je prirojena ali pridobljena osebna sposobnost, ki temelji na značaju in izkušnjah. Organizacija pa je v primerjavi z njo nekaj stvarnega: red, ki temelji na logiki in zdravem človeškem razumu.

Ali zato organizacija otežkoča vodenje ljudi v obratu, ker nasprotuje »človeškemu« v vsakem sodelavcu? Mi tega ne verjamemo, ker so človeške lastnosti tudi smisel za red, prizadevanje za urejeno skupno in racionalno delo; samo s pomočjo organizacije se to v podjetju lahko doseže. Gledano tako, je organizacija podlaga za dobre »človeške odnose« v podjetju.

S pomočjo dobre organizacije in s tem, da se držimo osnovnih pravil organizacije, bodo odstranjeni nešteti vzroki za nesporazume, osebna trenja, neprijetno dvotirnost itd. Njen pozitiven prispevek k dobrim človeškim odnosom je lahko velik.

Slaba organizacija pa povzroča prav tako veliko škodo. Pričujoča je takrat, če organizacija ovira sodelavce podjetja, da bi razvijali svoje najboljše osebne lastnosti: iniciativo, dejavnost, voljo do odločanja, pripravljenost za tveganje, tovarštvo itd.

Podjetje je lahko »nezadostno organizirano« ali »prekomerno organizirano«; oboje je enako slabo. Nezadostna organizacija pelje do zmešnjave, razpada in pomanjkanja zmožnosti sklepanja pri vodenju poslov; prekomerna organizacija pa pripelje do odrevenelosti in birokracije. Dobra organizacija postavi okvirne predpise, uredi skupno delo, zagotovi »pravila igre«, katerih se je treba držati pri delu v podjetju v interesu vseh. Dobra organizacija omogoča »svobodo v redu«.

Zato postavljamo kot pravilo 11:

Organizacija zagotavlja urejeno sodelovanje vseh sodelavcev in postavlja temelje dobrim človeškim odnosom. Če so osnovna

organizacijska pravila prekršena, je nemogoče nemoteno sodelovanje brez usodnih trenj in intrig. Dobra organizacija mora pospeševati iniciativo in dejavnost in ju usmeriti v urejeno pot; tam, kjer te lastnosti duši, prekoračuje svoje meje.

Za predstojnika postavljamo naslednja vprašanja:

Ali je organizacija na mojem območju tako postavljena, da omogoča »svobodo v redu«? Ali so se kamorkoli prikradli nepotrebni predpisi, ki slabijo iniciativo in odgovornost mojih sodelavcev, ne da bi prispevali k boljšemu sodelovanju? Ali imajo moji sodelavci predsodke do organizacijskih predpisov, ker ne razumejo njihovega smisla?

NAJVAŽNEJŠE NAČELO

Stavimo sto proti ena, da smo mislili pri čitanju teh člankov na enega človeka: na našega predstojnika in na njegove napake. To je človeško, toda to ne izboljšuje niti človeških odnosov in še manj organizacijo v našem podjetju.

S potrebnim pogledom na pomanjkljivosti predstojnika bomo sedaj napravili najvažnejši korak: »Brevir« bomo še enkrat prebrali, tako da bomo ocenjevali sebe in ugotavljali svoje pomanjkljivosti.

Pravilo 12 — najvažnejše za vsakega sodelavca — se glasi:

Organizacija deluje le, če se držim najvažnejših osnovnih pravil. Komaj, da bi jaz lahko spremenil svojega predstojnika, sam sebe pa lahko spremenim. Če vsak čaka na to, da bo drugi začel, se nič ne zgodi. Če vsak začne pri sebi, bo vse boljše.

NAŠE PODJETJE — TO SMO MI VSI!
(Konec)

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

4395	Novak Peter, Ureditev in kontrola FK pogojev dela 1966.	4407	Waugh Albert, Statistical Tables and Problems 1952.
4396	Bajec Anton, Nevarnosti elektrike 1964.	4408	Gašparović Vito, Nabavna politika 1965.

4397	De Ferri Metallographia I. in II. 1966.
4398	Leskovar Polde, Tehnologija gradiv I. in II. 1967.
4399	Markov N. A., Raspredelenie električeskogo toka v vanne dugovoj peči 1966.
4400	Mednarodni livarski slovar 1967.
4401	Trofinčuk L., Greške valjanih čeličnih proizvoda I. in II. 1967.
4402	Rovešnjak Mladen, Statistička kontrola kvalitete 1966.
4403	Židelev M. E., Bepaljko V. P., Strojeslovje 1967.
4404	High-temperature properties of Steels 1966.
4405	Poljoprivredna enciklopedija I. 1967.
5/1a	Grundnormen für die mechanische Technik 1967.
1210/18	Ullmanns Encyclopädie der technischen Chemie 18. 1967.
3777/123	Neue Ergebnisse auf dem Gebiet der Metallkunde und Werkstoffforschung 1967.
3777/125	Nichtmetallische Verunreinigungen im Stahl 1967.
3777/86	Das gratlose Schmieden 1964.
3777/114	Mechanische Eigenschaften und Gefügeausbildung von mit Chrom und Nickel legierten Schweissgut 1966.
3777/121	Die Eigenschaften des kohlenstoffarmen Martensits 1966.
3777/96	Metallformung 1964.
3777/115	Beitrag zur Herstellung und Prüfung stickstofflegierter austenitischer Chrom-Nickel-Stähle 1966.
3777/126	Grundlagen, Technik und Ergebnisse des Umschmelzens von Edelmetallen nach Sonderverfahren 1967.
4406	Qualitäts- und Edelmetalle I. in II. 1966.

Samouprava in vodenje morata biti tandem

(Nadaljevanje s 1. strani)

javnosti po lahki poti visoke konjunktore, pa tudi preko strmin gospodarske reforme. Na vprašanje, ali pri nas tak skupni vlek obstaja, lahko odgovorim, da bolje kot v mnogokaterem jugoslovanskem podjetju, še bolj pa bi morali pri samoupravnih odločitvah razločevati hotenja v tista, ki pomenijo stagnacijo, in tista, ki pomenijo krepitev podjetja. Od samoupravnih organov pa se zahteva še več, da napredna hotenja gojijo in razširjajo v splošna hotenja. Samoupravljanje v našem kolektivu bo torej toliko bolj dalo svoj delež pri utrjevanju bregov osamljenega otoka sredi deroče vode, kolikor bolj bo sodelovalo z vodenjem.

Odgovori, ki so na razpolago v zvezi z delitvijo dohodka, so podobni onemu, ki ga je dala Pitija vojskovodji: »Če boš napadel sosednjo državo, boš uničil veliko cesarstvo«. Napadu pa je sledilo uničenje lastnega cesarstva. Ali vi kot direktor, ki ste odgovorni pred skupnostjo za življenje železarne, dopustite ob tem osnovnem vprašanju eksistence kolektiva kakršen koli riziko?

Delitev dohodka je najbolj zahtevna in najbolj odgovorna naloga, ki jo morajo vršiti samoupravni organi, delavski svet, upravni odbor in direktor podjetja. Od nje so odvisni zadovoljstvo, delovna vzpodbuda, rezultati proizvodnje, poslovni uspeh in končno krepitev podjetniške ustvarjalnosti. Vsaka odločitev nosi riziko, nekatera večjega, druga manjšega. Odločitve delitve dohodka, saj gre za življenje danes in za obstoj jutri, morajo biti zato take, da je riziko čim manjši. Pred kratkim je bila v Jugoslaviji delegacija zahodnonemških gospodarstvenikov, ki je imela za cilj odkrivanje ovir in iskanje možnosti za razširitev blagovne izmenjave z našo državo. Ob razgovorih o možnostih plasmaja kapitala ZRN pri nas je na sestanku s slovenskimi gospodarstveniki v Ljubljani šef delegacije g. Schulz odgovoril: »Nemčija je kot opečen otrok — otrok, ki je opečen, se pa ognja boji. Ta ogenj je riziko naložb v inozemstvu. Nemčija je že dvakrat v svoji zgodovini zadnjih 50 let izgubila svoj kapital, naložen izven meja nemškega naroda. To je tudi razlog, da z zelo veliko previdnostjo vršimo nove naložbe. Denar, naložen v banki, daje 5 do 6 % obresti, včasih tudi več; takrat, ko pa se ta v obliki kapitala naloži v neko podjetniško dejavnost, je riziko večji, zato mora pa tudi predvideni plod biti večji. Ob dejstvu, da v Jugoslaviji obstaja samouprava, ki si pridruže pravico nad upravljanjem tudi iz inozemstva naloženih sredstev, nima lastnik nobenih možnosti posega za dobro izkoriščanje svojih sredstev. Riziko je torej tako visok, da take naložbe niso zanimive.«

To, kar velja za zahodnonemškega ali katerega koli kapitalista, velja tudi za nas. Razlika je le v tem, da tam čuti riziko eden ali ožja družba, pri nas se pa bolečine razdelijo v širino, zato rizika ne zapazimo in nezadostno čutimo slabe posledice neizkoriščenih naložb.

Direktor je poleg delavskega sveta in upravnega odbora v prvi vrsti odgovoren za delo, obstoj in krepitev podjetniške de-

javnosti; ta pa je uspešna, če je akumulacija naložb vsaj na višini bančne obrestne mere. S tem sem prišel na temo delitve dohodka, ki zagotavlja prosperiteto podjetja. Če v kapitalističnem svetu pridejo v situacijo, kot smo pri nas sedaj v gospodarski reformi, ko se zmanjša potrošnja in s tem naročila ter angažiranje proizvodnih zmogljivosti, reducirajo ustrezno število ljudi. Pri nas se teh metod težko pa tudi neradi poslužujemo, zato nam ne ostane drugega, kot da z zmanjševanjem povprečnih osebnih dohodkov omogočimo, da podjetje krizo preboli. Riziko pri uporabi dohodka se torej začne s tem, kako se ta razdeli na del za osebne dohodke in del za sklade. Ne bi želel biti, pa četudi so povprečni osebni dohodki znatno višji od naših, direktor podjetja, kjer so v teku letošnjega leta porabili skoraj ves dohodek za osebne dohodke. Raje sem zato direktor naše tovarne, kjer smo plansko dosledno in presodno trošili dohodek, tako da smo zadržali vsaj minimalno akumulativnost.

Drugo področje rizika je področje delitve globalov osebnih dohodkov. V Italiji sem imel priložnost, pa tudi v nekaterih drugih zahodnoevropskih tovarnah, videti, da ne samo tam, kjer je tekoči trak, ampak da so celo v celih železarnah opustili normiranje, akorde pa tudi premije. Analitska ocena delovnih mest in izvršene ure so edina mera za izračun plač. Razmišljal sem, ali bi pri nas lahko riskirali s takim posegom? Prišel sem do zaključka, da bi za to v naših pogojih riziko bil znatno prevelik. Zavedam se slabosti, ki jih ima naš sistem delitve osebnih dohodkov. Je kompliciran. Četudi zajema širok spekter vzpodbudnih sestavin, še vedno omogoča, da višina prejemkov ni v popolnem skladu z delovnimi rezultati. Opustitev norm bi sigurno pomenila zmanjšanje, če ne tudi poslabšanje proizvodnje; pa tudi opustitev premij ne bi dala boljših rezultatov. Izbire torej ni druge, kot da v naših sedanjih pogojih obstoječi sistem delitve osebnega dohodka izpopolnjujemo in še krepimo s tem, da na področju norm stalno zasledujemo

objektivnost njihovih višin ter kvaliteto izvršene proizvodnje. Prav poslednji pokazatelj ni zadosti uporabljen v naši delovni skupnosti, zato bo z uvedbo kvalitetnih krivulj ter doslednejšim zasledovanjem toleriranega izmeta zaostri izračunano doseganje in prekoračevanje norm. To velja tudi za izračun premij. Ekscesi in anomalije se morajo tu odstranjevati z doslednejšim izkoriščanjem pooblastil, ki jih pravilnik daje.

O višini povprečnih osebnih dohodkov v primerjavi z drugimi imamo pri nas napačno predstavlo. Vse evidence namreč kažejo letos izplačane osebne dohodke, pri nas pa prikazujemo letos realizirane osebne dohodke. Ko v časopisu zasledimo, kakšne osebne dohodke je dosegla Slovenija ali posamezna industrijska panoga, so tudi vedno mišljeni vsi letos izplačani osebni dohodki, ki so v primerjavi s pri nas prikazanimi realiziranimi dohodki v precejšnjem razkoraku. Letos izplačani osebni dohodki znašajo namreč v prvih osmih mesecih povprečno 895,19 N din, lansko leto so pa znašali 868,03 N din ali 6 % manj. Letos izplačani osebni dohodki kljub krčevitemu prizadevanju za akumulativnost torej niso padli, temveč porastli.

Primeri iz samoupravljalne prakse kažejo, da ta sistem upravljanja mnogokrat ne odraža interesov skupnosti niti interesov kolektiva. Tudi našemu samoupravljanju lahko očitamo togost, kampanjsko delo, neiniciativnost, včasih celo nezainteresiranost. Razširjeno je mnenje, da je treba temu iskati vzroke tudi v bojzani pred odkritim izražanjem mnenj, kar pri nas baje ni popularno. Ali menite, da bi širokogrudnejša konfrontacija mnenj lahko prispevala h konstruktivnejšemu delu samoupravljanja? Kako bi lahko krepili taka prizadevanja?

Mislim, da že ta vprašanja in odgovori odpirajo širokogrudnejšo konfrontacijo mnenj na področju podjetniške dejavnosti, pa s tem tudi na področju konstruktivnejšega dela samoupravljanja. Celotna sedanja praksa samoupravnega sistema ne sme biti tabu, ki se ga nihče ne bi smel dotakniti, zato bi bilo nujno odstraniti strah, da je že vsaka misel o nepopolnosti samo-

Dobja vas raste

upravnega mehanizma pregrešna. Le z iskrenim izpovedovanjem mnenj o njegovem mestu in vlogi bomo lahko samoupravljanje in vodenje izpopolnili.

Življenje v podjetju kaže, da se z našo organizacijo nikakor ne moremo pohvaliti. So primeri, da se pet ljudi ukvarja z istim delom, s petimi problemi pa nihče; da si pristojnosti delovnih območij prilagajamo po trenutnih željah in komodnosti; da pojmuje odgovornost le deklarativno itd. Pomanjkanje delovne iniciative ima v tem gotovo svoje korenine. Kaj lahko store samoupravni organi na tem področju?

Kratek odgovor bi bil: odločijo redukcijo uslužbenških delovnih mest. Poznano je, da več kot je zaposlenih, bolj drug drugega zaposlujejo in večja je verjetnost, da se isti posel prenaša od enega na drugega. To je vsekakor slabost organizacije, pa tudi zavzetosti do dela. Vodja oddelka za organizacijo in študij dela tov. Janez Žnidar nam je izdal »Organizacijski brevir«, ki naj bi vzgajal nas vse za vzajemno in ubrano delo. Vzajemnosti in ubranosti dostikrat ni le zaradi slabosti organizacije, temveč zaradi slabosti ljudi, ki po tej organizaciji delajo. S tem nočem zagovarjati naše organizacije, ki še daleč ni popolna. Če pogledamo na področje izvrševanja rokov pogodbenih obveznosti, ugotovimo, da kljub ogromnemu številu zaposlenih, ki se bavijo s tem problemom (samo v pripravah dela jih imamo 107), tega ne obvladamo in najslabšo uslugo celotni delovni skupnosti in podjetniški ustvarjalnosti delamo s prekoračevanjem časa dobave. Dostikrat šele takrat, ko predstavnik odjemalca iz oddaljenih krajev — celo iz Makedonije — pride in urgira, naš aparat ugotovi, da delo ni bilo izvršeno. Neuspela proizvodnja ali izmet pri tem ne moreta biti opravičilo. Tudi preveč stopenjska vertikalna povezava, ki jo naša organizacija na nekih področjih ima, povzroča s prenašanjem izvrševanja nalog od enega na drugega medsebojno zaposlovanje in neplodno izkoriščanje visoko strokovnega kadra. Samoupravni organi so merodajni, da take slabosti odkrivajo ter zahtevajo od strokovnih služb, da jih odpravljajo.

Nedavno je Stane Kavčič govoril o trdi roki samoupravljalcev, ki naj bi pomagala reševati naše gospodarstvo. Kot skoraj dveletni predsednik upravnega odbora železarne imam dokaj skromno mnenje o možnosti takega upravljanja v naših domačih razmerah. Mislim, da gospodarstva, še manj pa našega železarniškega gospodarstva ne bomo rešili z nekimi generalnimi zaključki, ampak z vrsto drobnih in premissljenih potez, z akcijo celotne vojske na šahovnici. Tu pa je trda roka brezkompromisnega in objektivnega vodstva nujna. Najbrž ne bom čisto napak izrazil mnenja samoupravljalcev, če rečem, da pri nas zelo pogrešamo takšno vodenje. Ali je temu vzrok lagodnost gospodarjenja pred reformo ali so temu krivi subjektivni vzroki (pomanjkanje avtoritete, nesposobnost itd.)? Kakšne predloge lahko vi kot glavni direktor podjetja predložite samoupravljalcem, da bi izboljšali te osnovne pogoje, ki so potrebni za doseganje vidnejših uspehov?

Na to vprašanje sem že s prvim odgovorom v precejšnji meri odgovoril. Skoraj dve desetletji smo se sedaj trudili, da bi v

sistemu samoupravljanja subjektivne sestavine izločili iz vodenja podjetja. Nezdrava konjunktura, ki je bazirala na visoki inflaciji, je prenašala nezadostno zavzetost vodstvenega sestava in lagodno gospodarjenje. Visoke cene, ki jih je dosegla naša železarna na domačem pa tudi na vzhodnoevropskem tržišču, so nas uspavale v borbi za znižanje proizvodnih stroškov, povečanje izplena in izboljšavo kvalitete izdelkov. Reforma pa nas je skoraj preko noči postavila v nov položaj, ki zahteva avtoriteto, sposobnost ter brezkompromisno in objektivno odločanje vodstva. Predsednik izvršnega sveta SRS tov. Stane Kavčič na vprašanje oblikovanja odgovornosti ob »aktualnih razgovorih« 12. oktobra tl. ni dal še odgovora ter je rekel, da je to tema širše razprave. Govoril pa je že o trdi roki, kar so potrdili tudi diskutanti na isto temo, ki se je obravnavala v Zenici en teden zatem. Trda roka kot izhod pri reševanju zahtev gospodarske reforme se je torej začela upoštevati v naših vrhovih, z zadovoljstvom pa lahko ugotovimo, da tudi naši delavci že zahtevajo večja pooblastila in smelejši nastop vodilnih ljudi. Primer poizkusa uvedbe popolnejšega ločenega delovnega časa za strokovno vodstveni kader pa kaže, da so ostanki lagodne preteklosti le še preveč prisotni. Radi primerjamo naše osebne dohodke z drugimi doma in v svetu, neradi pa seveda primerjamo, kako ti naši konkurenti delajo, kakšen imajo delovni čas in kakšni so njihovi dosežki. Če samo nekaj podatkov dam v primerjavo z nami, in to iz italijanskih železarn:

V Milanu je privatno podjetje pod imenom Redaelli. To ima v svojem sklopu več

tovarn, ima pa tudi železarno, ki proizvaja 200.000 t surovega jekla v raznih kvalitetnih in nizko legiranih asortimanih, ki vsega predela v glavnem v žico, in to za rebrasto betonsko jeklo, vzmetno jeklo, varilno jeklo, jeklo za hladno krčenje, jeklo za jeklene vrvi itd. Kljub temu, da se precejšen del — 36.000 t letno predela celo do hladno vlečenih izdelkov, zaposluje le 1300 ljudi, od tega le 12 dipl. inženirjev. Vodstveni kader dela od 8. do 18. ure z opoldansko pavzo, kot je to običaj pri naših konkurentih na Zahodu. Razumljivo je, da so v taki železarni kljub nižjim prodajnim cenam osebni dohodki lahko dvojni. Ali naprej:

Železarna Breda proizvaja in predeluje skoraj pol milijona ton jekla, izključno kvalitetnega in plemenitega jekla, zaposluje pa le 2600 ljudi; Bagnoli v Neaplju pa za 1.800.000 t jekla trgovskih kvalitet zaposluje le 6000 ljudi. Da je nas za sedanji obseg proizvodnje preveč, mora biti vsakomur jasno, zavedati pa se moramo tudi, da si poleg izločanja neproduktivnih in nediscipliniranih delavcev ne moremo privoščiti redukcije, zato je le v nižjih proizvodnih stroških, na raven dosege konkurenčnosti, ter v povečani zboljšani proizvodnji naša rešitev. Politika trde roke, ki bo tudi v naši železarni morala priti bolj do izraza, pri vodstvenem kadru prvo zahteva doslednost do samega sebe, nato šele brezkompromisni nastop do drugih. Oblikovanja močne roke, ki pomeni odpravo udomačene linije najmanjšega odpora; pa brez samoupravne podpore ne bo možno doseči.

Tovariš direktor, hvala za odgovore!

O reorganizaciji in reformi

(Zapiski s sestanka komunistov železarne Ravne)

Oktobrsko zasedanje komunistov železarne Ravne je imelo zelo delovno vzdušje. Zasedanje lahko pravzaprav razdelimo na dva dela. V prvem delu so komunisti obravnavali bolj politično organizacijska vprašanja, v drugem delu pa je bila teža razgovorov usmerjena na tisto, kar zadnje čase z vsjo resnostjo spremljamo, na gospodarnost in poslovno uspešnost našega delovnega kolektiva.

Reorganizacija Zveze komunistov pri nas

O reorganizaciji Zveze komunistov od zveznih, republiških in občinskih do osnovnih organizacij smo že veliko brali in slišali, sedaj pa lahko pišemo še o izdelani obliki te reorganizacije v naši občini in v našem kolektivu.

Tov. Kolmančič je na zasedanju tolmačil predlog sklepa o organizaciji Zveze komunistov in predlog poslovnika konference Zveze komunistov in njenih organov v naši občini.

Predlog sklepa o organizaciji ZK uvodoma odgovarja predvsem na vprašanje, zakaj je potrebna reorganizacija, v nadaljevanju pa navaja novo organizacijsko obliko Zveze komunistov v naši občini.

V bodoče bo najvišji organ ZK v naši občini konferenca Zveze komunistov, izvršni organ te konference pa občinski komite.

Konferenca bo imela tudi svoje komisije, in sicer:

- kontrolno komisijo,
- revizijsko komisijo,
- komisijo za reorganizacijo in razvoj ZK v občini,
- komisijo za družbeno-ekonomske odnose in ekonomsko politiko,
- komisijo za družbeno-politične odnose in idejno politične probleme,
- komisijo za mednarodna in ekonomska vprašanja.

Kakor dosedaj, bo tudi v novi organizacijski obliki član ZK včlanjen v svoji osnovni organizaciji, ki je ali samoupravna delovna organizacija ali pa krajevna organizacija ZK.

Osnovne organizacije bodo še naprej v treh največjih kolektivih, v železarni, rudniku in pri Gradisu ter v krajevnih organizacijah v Črni, Mežici, na Prevaljah in Ravnah.

Obširno so v predlogu obravnavane tudi oblike in metode dela občinske organizacije, konference, komiteja, komisij in osnovnih organizacij z njihovimi vodstvi.

60-članska konferenca ZK

Predlog poslovnika konference po členih določa statutarna določila konference, obč. komiteja in stalnih komisij obč. konference.

Konferenca je stalni vodstveni in delovni organ občinske organizacije Zveze komunistov v občini in šteje 60 članov, ki imajo 2-letno mandatno dobo.

Poleg drugega je dolžnost občinske konference ZKS, da združuje in povezuje delo organizacij in članstva ZK in da nastopa kot nosilec in pobudnik politične in idejne aktivnosti v naši občini.

Občinski komite, ki bo predvidoma štel 11 članov in sekretarja, izvoli za 2-letno mandatno dobo občinska konferenca iz vrst njenih članov. Komite poleg ostalih dolžnosti v okviru izvršnih funkcij konference proučuje predloge in ugotovitve komisij, organizacij ZK in članstva ter o teh samostojno razpravlja in sklepa, ali pa jih posreduje v obravnavo in dokončno rešitev občinski konferenci. Za uspešnejše delo lahko ustanovi stalne ali občasne komisije.

Komisije naj bi predstavljale stalna strokovna politična jedra, ki bi bila v stanju obravnavati in ovrednotiti vsa dogajanja s svojega področja. To pomeni, da jim je odrejena pomembna oblika delovanja v organizaciji ZK v naši občini.

To bi bili res kratki izvlečki iz obeh predlogov, ki naj bi postala kazalo dela v novi, sodobnejši obliki vodenja in delovanja Zveze komunistov v naši občini.

Komunisti železarne Ravne so oba predloga potrdili, o veljavnosti sklepa o organizaciji in poslovnika pa je odločila občinska konferenca.

V občinski konferenci 16 komunistov iz železarne

Osnovne organizacije železarne so že pred meseci predlagale svoje delegate za občinsko konferenco. Takrat še ni bil izdelan predlog o reorganizaciji, zato je bilo število teh kandidatov veliko večje, saj bi vsa občina morala dati kar 120 delegatov. Po novem bo stalna občinska konferenca štela samo 60 članov s povsem drugačno obliko dela, kot smo že napisali, zato se je število prvotno določenih kandidatov tudi iz vrst komunistov naše železarne zmanjšalo.

Po predhodnih razpravah je tov. Vrečič za stalne člane občinske konference ZK Ravne na Koroškem za prvo mandatno dobo predlagal: Alojza Breznikarja, Milana Doboviška, Borisa Florjančiča, Rafka Ikovica, Jožeta Kolmančiča, Franca Korbarja, Ivana Kugovnika, Lada Kukca, Ferda Medla, Milojka Milenkoviča, Alfonza Polajnerja, Stanka Prinčiča, Franca Tuška, Ivana Vušnika in Ivana Zupana.

Navzoči komunisti so se s predlogom strinjali in tako nas bodo navedeni tovariši v naslednjih dveh letih zastopali v najvišjem organu Zveze komunistov v naši občini.

V železarni samo ena osnovna organizacija

O novi organizacijski obliki v naši železarni pa lahko že dokončno napišemo vse, ker je bila na sestanku v obliki, ki jo je po predhodnih razpravah med sekretarji in v skladu z reorganizacijo v občinskem merilu predlagal namestnik sekretarja komiteja tov. Rožanc, tudi sprejeta in potrjena.

Dosedaj smo imeli v našem kolektivu štiri osnovne organizacije, od sedaj naprej, ali bolje od 13. oktobra 1967 (datum se-

stanka vseh komunistov železarne Ravne) pa samo eno osnovno organizacijo, ki se uradno imenuje: osnovna organizacija ZKS železarne Ravne. Ker se lahko člani osnovne organizacije sestajajo skupaj ali pa glede na specifičnost dela tudi ločeno v skupinah, so se dosedanje 4 osnovne organizacije preimenovala v oddelke, kar praktično pomeni, da se organizacijska oblika vodenja in delovanja Zveze komunistov bistveno ne menja. Tu velja pripomniti, da je že februarska tovarniška konferenca na pobudo tovarniškega komiteja ZK z združitvijo večjega števila številčno slabih organizacij v štiri močne osnovne organizacije — sedanje oddelke — pravzaprav že takrat izvršila prvo fazo reorganizacije ZK v naši železarni.

Novo je še to, da osnovno organizacijo ZKS železarne Ravne ne bo več vodil tovarniški komite, ampak sekretariat osnovne organizacije.

Komunistom železarne je bilo na sestanku dano v odločitev, ali potrditi sedanje člane komiteja kot člane sekretariata ali pa voliti nov sekretariat. Člani ZK železarne Ravne so se odločili, da člani sedanjega komiteja delajo naprej kot člani sekretariata, saj so bili vsi šele februarja izvoljeni v izvršni organ ZKS železarne Ravne.

Člani sekretariata osnovne organizacije ZKS železarne Ravne so:

Ivan Zupan, politični sekretar, Konrad Bezjak, Milan Butolen, Franc Golob, Oto Hafner, Alojz Klančnik, Franjo Mahorčič, Ferdo Medl, Justin Medved, Ivan Močnik, Jože Potočnik, Filip Rožanc, Pavel Stropnik in Ivan Žerdoner.

Bližnji vzhod

Tov. Rožanc je navzočim komunistom prebral informacijo IK CK ZKJ, namenjeno organizacijam ZKJ o aktivnosti in stališču Jugoslavije v zvezi z krizo na Bližnjem vzhodu.

Več zavzetosti

Direktor železarne tov. Gregor Klančnik je govoril o poslovnosti naše delovne organizacije, o vplivu reforme na naše dosežke

in med drugim povedal, da se lahko smatrajo za dobre med slabimi. Nedvoumno je naglasil, da nimamo kaj pričakovati od zunaj, ampak da moramo večino problemov rešiti znotraj delovne organizacije. Reševanje nastale krize oziroma problemov vidi le v boljši organizaciji in večji zavzetosti pri reševanju posameznih problemov. Mnenja je, da je potrebno predvsem dvoje:

1. uspešno zbiranje naročil in
2. uresničiti 100% zmogljivost proizvodnih kapacitet.

Poudarja, da se moramo zavedati, da je potrebno preživljati 3200 ljudi, zato pa je potrebna zavzetost, resen in učinkovit pristop k reševanju problemov, pri odkrivanju naših notranjih rezerv, pri reviziji normativov z namenom boljšega poslovnega uspeha, ki je edini merodajen pokazatelj naših sposobnosti in hotenj. Potrebno je delati od zore do mraka, zato se mu ne zdi prav, da je bil predlog o deljenem delovnem času brez prave utemeljitve zavrnjen. Meni tudi, da vse prepočasi gradimo, da moramo modernizirati tehnološke postopke, predvsem pa moramo modernizirati miselnost ljudi.

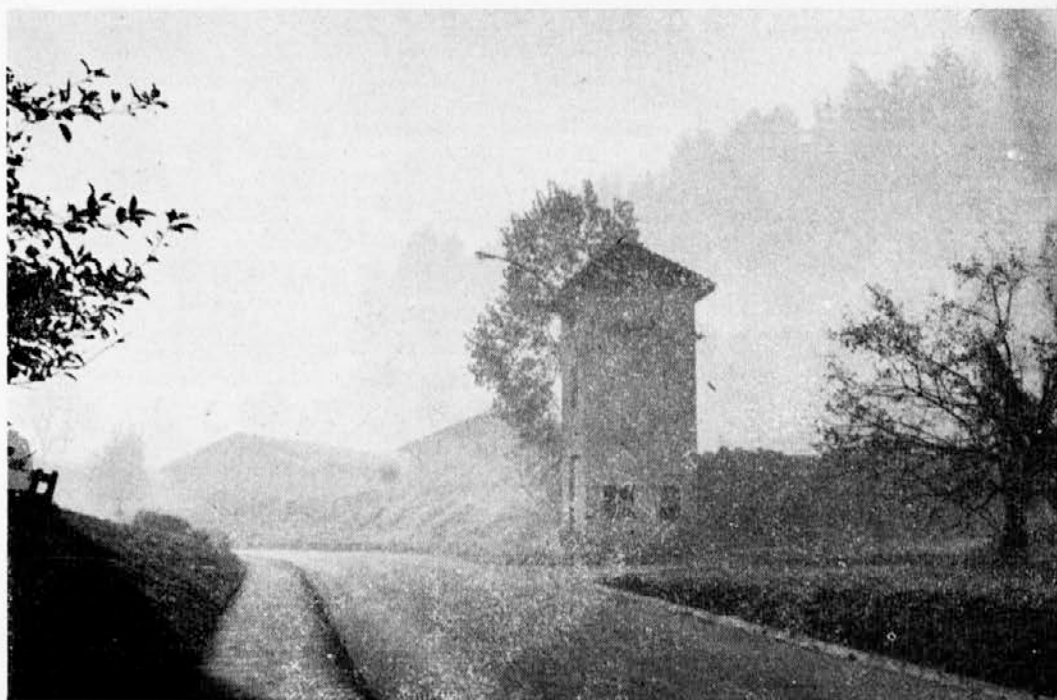
Povedal je tudi, da se pripravlja načrt sodelovanja med slovenskimi železarnami.

Ko je govoril o naročilih, je poudaril, da trenutno nimamo dovolj naročil. Ker pa kupci poleg kvalitetne in poceni robe vedno bolj zahtevajo prave dobavne roke, bo potrebno povečati zaloge dobro izdelanega blaga, vendar na račun polgotove robe!

O planiranju proizvodnje v letu 1968 je povedal, da bo potrebno izdelati in sprejeti proizvodni načrt za četrletje ali za polletje, in sicer kot realni načrt in ne samo kot prognozo. Planirati bo torej potrebno za krajše časovno obdobje z upoštevanjem večjega angažiranja proizvodnih naprav.

Tov. Ošlak je govoril o delitvi dohodka, o delu drugih podjetij v našem kolektivu in o tem, da je potrebno ekonomskim analizam pač verjeti in se s tako izdelanimi predlogi tudi strinjati.

O naročilih je govoril tudi tov. Breznikar in povedal, kateri obrati so slabše ali bolje založeni z njimi. Ko je govoril o zbiranju

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

Na sejah meseca oktobra je upravni odbor razpravljal o načinu pristopa k izdelavi normativov potrošnje materiala, predlogu plana proizvodnje, prodaje, izvoza in realizacije za leto 1968, o izvrševanju proizvodnje v 9 mesecih letošnjega leta, naših predvidevanjih za mesec oktober, se seznanil z informacijo o poteku dosedanjih razgovorov v zvezi s povezovanjem slovenskih železarn ter obravnaval tudi ostale tekoče zadeve iz poslovne politike naše železarne.

Poročilo o izvrševanju proizvodnje v devetih mesecih letošnjega leta je vsebovalo podatke o doseženi skupni in blagovni proizvodnji ob istočasni primerjavi z njenim doseganjem v istem obdobju lani ter naša letošnja predvidevanja. Skupni obseg proizvodnje smo proti planu izvršili s 93,8 %, v primerjavi z lanskim letom pa le z 92,9 %. Planu se je najbolj približala valjarna, največ pa je zaostala livarna. Obseg proizvodnje se je sorazmerno enakomerno gibal v 1. in 2. kvartalu, četrtni padec pa je zabeležil predvsem v 3. četrtletju, saj je bila proizvodnja nižja za 8,5 % od doseženega povprečja 1. polletja. Blagovna proizvodnja je proti planu bila dosežena s 84,8 %, proti istemu obdobju lani pa z 91 %. Produktivnost, merjena v tonah skupne proizvodnje na zaposlenega in mesec, je bila proti planiranemu obsegu dosežena s 95,3 % ali za 6,1 % nižja od lanskega leta. Planirani obseg eksterne realizacije smo dosegli le 77 %, proti istemu obdobju lani pa 83,3 %. Pri realizaciji tako zastajamo za našimi predvidevanji za celih 23 %. Na tako stanje je vplival predvsem znižani obseg proizvodnje valjarne in kovačnice ter delno mehanske obdelovalnice, večji delež izdelkov 114. panoge, pri katerih dosegamo nižjo povprečno prodajno ceno in relativno velik izvoz na konvertibilno področje. V prvih devetih mesecih smo izdelali 43.268 t naših izdelkov, odpremili pa smo v istem obdobju le 40.704 t izdelkov, iz česar izhaja, da nam je ostalo na zalogi 2.564 t gotove proizvodnje. Največji delež pri tem imata valjarna in kovačnica. Povprečna prodajna cena naših izdelkov je bila dosežena s 424 S din/kg, kar je za 3,5 % manj, kot smo predvidevali z letnim planom. V primerjavi s težavami plasmaja na domačem tržišču pa smo plan izvoza dosegli s 108,2 %. Predvsem se nam je izboljšalo razmerje in struktura izvoza na konvertibilno področje. Število zaposlenih je letos proti planu nižje za 0,6 %. Število zaposlenih se je nekoliko znižalo v proizvodnih, povečalo pa v uslužnostnih obratih. Padec števila zaposlenih v proizvodnih obratih pa še vedno ni v skladu s padcem fizičnega obsega proizvodnje. Izmeček se nam je povečal predvsem v mehanski obdelovalnici, kovačnici in valjarni ter v manjši meri tudi v vzmetarni, medtem ko je v ostalih obratih pod lanskega povprečjem. V nasprotju s tem se je izboljšal izplen v kovačnici in vzmetarni ter v manjši meri v mehanski obdelovalnici, medtem ko je v ostalih obratih slabši od lani doseženega povprečja. Ob takem izvrševanju plana proizvodnje je proizvodna problematika obratov precej različna. Topilnica je dosegla relativno dober uspeh pri zniževanju izmečka, vendar bodo nadaljnji ukrepi v tem obratu potrebni predvsem pri znižanju proizvodnih stroškov. V livarni nam je vse letošnje leto primanjkovalo naročil. Obrat ima tudi visok odstotek izmečka, vendar je njegov delni vzrok iskati tudi v večji zahtevnosti proizvodnje. Kljub pomanjkanju naročil pa ima ta obrat še vedno zaostanke pri naročilih. Z naročili je letos najbolj zasedena valjarna, vendar so redno proizvodnjo motili česti remontni posameznih agregatov. Podobno kot livarna se tudi kovačnica bori z naročili. Ta obrat še največ rešujejo naročila za izvoz. So pa v tem obratu preveliki proizvodni stroški, zato bodo morali storiti potrebne ukrepe za njihovo znižanje. Najbolj enakomerno je planirani obseg proizvodnje

doslej izvrševala mehanska obdelovalnica, čeprav se tudi v tem obratu v zadnjem četrtletju čuti padec proizvodnje. Situacija v vzmetarni se z izvozom vzmeti popravlja. Rezultat jeklovleka, če ne bi bilo v proizvodnjo vključeno uslužnostno luščenje valjarniško defektne materiala, ne bi bil ugoden. Tudi v tem obratu nam za zasedenost proizvodnih kapacitet primanjkuje naročil. Za proizvodnjo za mesec oktober je bilo rečeno, da se sodeč po sedanjem poteku proizvodnje in odpreme računa, da bo proizvodnja znašala skupno 4.870 t. Na predviden obseg proizvodnje je bila računana tudi realizacija v višini 1,878 milij. S din, vendar ni izgledov, da bi to tudi dosegli. Računalo se je, da bomo meseca oktobra dosegli povprečno ceno 400 S din/kg, dosedanja podatki o odpremi pa kažejo, da bo povprečna cena dosežena le s približno 360 S din/kg. Posledica tega bo tudi nižja realizacija, za katero se računa, da jo bomo dosegli okrog 1,700 milij. S din.

Razprava o načinu pristopa k izdelavi normativov potrošnje materiala je ugotovila, da smo zaradi situacije, ki vlada na področju plasmaja naših izdelkov, na domačem tržišču v precej neprijetnem položaju, in da postaja planiranje proizvodno poslovne dejavnosti težavno. Zato bi po mnenju upravnega odbora pred oblikovanjem predloga plana obsega proizvodnje morali pristopiti k izdelavi normativov potrošnje materiala, ki bodo osnovni pogoj za sestavo predloga plana. Normativom prejšnjega leta nismo posvečali toliko pozornosti, sedaj pa so postali osnova našega poslovanja, obstoja in osebnih dohodkov. V situaciji, ko naše proizvodne kapacitete niso v celoti izkoriščene, le s težavo dosegamo približno zadovoljive OD. Večjo možnost pri tem imamo zato na področju zniževanja stroškov proizvodnje, to pa bomo lahko dosegli le z realno postavljenimi normativi materiala. Neko korekturo na področju delitve OD smo sicer opravili z našimi notranjimi instrumenti, vendar je njihova višina največ odvisna od doseganja dohodka, ta pa je nujno vezan na boljše obvladovanje tehnologije in realne normative potrošnje materiala. Zniževanje OD povzroča pri zaposlenih določeno nezadovoljstvo, istočasno pa so pričeli iz podjetja odhajati predvsem ljudje, ki bi jih v železarni potrebovali. Čeprav ugotovljamo padanje produktivnosti dela, si je večje zmanjšanje števila zaposlenih težko zamisliti. Zato mora biti naša prvenstvena naloga v zniževanju proizvodnih stroškov. To je sicer zahtevna naloga, ki pa jo moramo opraviti, če želimo zadržati potreben strokovni kader in primerne OD. V iskanju poti za izboljšanje našega dela in poslovanja bo dodatno vpeljati neprekinjeno delo pri valjanju, po potrebi pa tudi na ostalih agregatih, ki predstavljajo za nas ozko grlo. Vse to pa narekuje, da je k izdelavi normativov potrošnje materiala pristopiti z vso resnostjo. Je to zahtevna naša skupna naloga, ki je ne more izvršiti samo strokovna služba, ampak morajo pri tem sodelovati tudi strokovni delavci iz obratov. Za naše poslovanje postaja vse bolj važno razmerje med ustvarjenimi realizacijami in iz realizacije dobljeni dohodek. Dohodek pa bo možno ustvariti le, če bomo istočasno zniževali proizvodne stroške. V razpravi je bilo poudarjeno, da na določitev normativov vpliva več momentov, in da smo nekatera naročila izgubili tudi zaradi prevelike prodajne cene. Z znižanjem proizvodnih stroškov pa bi se istočasno lahko pocenila tudi naša proizvodnja, s čimer bi naša konkurenčnost lahko ponovno postala večja. Za določitev normativov porabe materiala bi po mnenju prisotnih morali najprej najti izhodiščno točko. Ta naj bi bila v proizvodnih stroških za navadne kvalitete surovega jekla. K tako ugotovljeni ceni bi se za ostale vrste jekla morala prišteti samo še poraba legur in razlika časa, potrebne za proizvodnjo. Iz teh osnov bi morali izhajati tudi ostali obrati pri določitvi svojih normativov. Po mnenju upravnega odbora pa ne bo dovolj, da se izdelajo in postavijo samo normativi, temveč bomo morali poskrbeti, da bomo normative, ki si jih bomo določili, tudi držali.

Na nakazani problem izdelave normativov in s tem v zvezi na formiranje globala OD je bilo načeto vprašanje vodstva elektro remon-

ta, v katerem navajajo nesorazmerja pri delitvi OD med zaposlenimi v tem obratu in zaposlenimi v proizvodnih obratih. Poleg vzrokov, o katerih je na upravnem odboru že bil govor, nastopa še moment, da je treba mesečno pokrivali razlike nekaterim obratom, ker redno mesečno prekoračujejo zneske OD, ki jim pripadajo. Ko so se ugotavljali vzroki teh pojavov, je bilo ugotovljeno, da imamo primere, da zaposleni presega postavljene normative za 180 in celo 283 %, da pa to niso osamljeni primeri, in da do večjih ali manjših odstopanj prihaja v več obratih. Pojavi tudi niso zaradi nepravilno postavljenih cenikov del, temveč zaradi nepravilnega evidentiranja. Vzrokov za to ne bi smeli iskati v nepopolnosti pravilnika o delitvi OD in dohodka, temveč v dejstvu, da imamo zaposlene razdeljene v dve skupini, in da je razlika v OD za približno 7 % v prid skupini zaposlenih v proizvodnih obratih. Razen tega se število zaposlenih v proizvodnih obratih zmanjšuje, nasprotno pa v neproizvodnih obratih raste. Večji OD v proizvodnih obratih so tako posledica razdelitve zaposlenih v skupine in zniževanja števila zaposlenih. Rešitev problema zato ni v povratku na prejšnjo skupno delitev in temu ustrezno prilagoditev naših pravilnikov, temveč v vsaj delnem rebalansu števila zaposlenih. V zvezi z razpravo o poročilu in pristopu k izdelavi normativov potrošnje materiala je bilo zato sklenjeno, da mora:

— uprava podjetja do 3. novembra 1967 predložiti upravnemu odboru limite proizvodnih stroškov oziroma cen osnovnih grup proizvodov, ki bodo baza za notranje cene;

— do 20. novembra 1967 morajo vodstva obratov znotraj teh limitnih cen izdelati normative potrošnje surovin, pomožnega materiala, energije in OD;

— APS mora pripraviti predlog rebalansa plana števila zaposlenih. Predlog je preko UO posredovati v odobritev DSP.

Pri obrazložitvi predloga plana proizvodnje, prodaje, izvoza in realizacije za leto 1968 je bilo rečeno, da je osnova vsakega gospodarskega načrta poslovni plan proizvodnje, iz katerega izvirajo vsi ostali elementi poslovnega plana podjetja. Če je v preteklih letih naš plan proizvodnje vedno baziral na polnem izkoriščanju proizvodnih kapacitet, je letos situacija nekoliko drugačna. Stagnacija v predelevalni industriji in investicijski dejavnosti ter neurejen in pretiran izvoz izdelkov črne metalurgije imajo za posledico otežkočeno možnost plasmaja naših izdelkov na domačem tržišču. Če bi se hoteli sprijazniti s takim dejstvom brez naših protiukrepev predvsem z večjo konkurenčno sposobnostjo, bi morali naš proizvodni plan za naslednje leto prilagoditi takim možnostim plasmaja naših izdelkov. Tak plan pa bi bil v primerjavi z razpoložljivimi kapacitetami zelo okrnjen z vsemi iz tega za naše poslovanje izvirajočimi negativnimi posledicami. Zato moramo za rešitev lastne situacije skrbeti predvsem sami. To pa bo največ možno s povečano konkurenčnostjo, ki se mora odraziti v večji produktivnosti in nižjih proizvodnih stroških, ki imajo svoj vpliv na formiranje prodajnih cen in odnosov delitve med celotnim dohodkom in dohodkom. Z izboljšanjem poslovnosti, ki je pogoj naše bodočnosti, moramo doseči, da bo obseg naše proizvodnje v celotnem okrnjenem volumnu jugoslovanske potrošnje jekla ostal čim bližje našim proizvodnim zmogljivostim moderniziranih proizvodnih naprav. Tega pa ni možno doseči samo z administrativnimi ukrepi. Glavno težišče tako zasnovane poslovne politike je, kar zadeva tehnologijo, na proizvodno tehničnem sektorju, glede plasmaja naših izdelkov pa na komercialnem sektorju. Planirani obseg proizvodnje je v vseh obratih pod njihovimi proizvodnimi zmogljivostmi, iz česar izhaja, da predlog v osnovi delno že upošteva sedanjo situacijo na tržišču. Notranji, v precejšnji meri pa tudi zunanji pogoji, ki vplivajo na tržno situacijo, so toliko nestabilni, da je povsem realno planiranje težavno. APS je zato kot predlagatelj plana predlagal, da bi DS tako že predloženi kakor tudi ostale elemente poslovnega plana potrdil le z veljavnostjo za I. polletje 1968. Na ta način bi bilo možno, da bi na osnovi morebitnih nihanj in odstopanj plan-

naročil, je opozoril na veliko konkurenco vzhodnih držav, vendar poudaril, da bomo naročila za prihodnje leto morali dobiti.

-ate-

skih predvidevanj od dejanskega stanja za drugo polletje izvršili rebalans celotnega poslovnega plana. Predlog plana za naslednje leto predvideva 237.000 t skupne in 65.350 t blagovne proizvodnje. Za izvršitev planiranega obsega proizvodnje bomo potrebovali 104.000 t surovega jekla. Plan za toplino pa predvideva le 100.000 t surovega jekla, ostalo razliko pa naj bi krili iz zalog gotovih ingotov, ki znatno presegajo predvideno količino. Obseg proizvodnje jeklolivarne je pod zmogljivostmi tega obrata. Upošteva pa že momente, da moramo v tem obratu z lastnimi ukrepi zagotoviti boljše plama jeklolitine. Količinsko je za možnost plasmaja najmanj prizadeta valjarna. Ta obrat ima največ možnosti, da planirani obseg proizvodnje zlasti pri sedanjem kvaliteten sortimentu prekorači. Za kovačnico predlog upošteva sedanjo situacijo na tržišču, zato obseg proizvodnje zaostaja za polno možno izkoriščeno kapaciteto tega obrata. Za jeklovlek se predvideva letošnje leto doseženi obseg proizvodnje. Za ta obrat se poleg tega predvideva 300 t uslužnostnega luščenja valjarsko defektne materiala. Ta postavka pa bi glede na kapacitete luščilnice lahko bila celo višja. Za vzmetarno se predvideva zvišanje proizvodnega plana. Razpoložljive kapacitete to omogočajo, možna pa bo njegova realizacija z izvozom vzmeti. Obseg proizvodnje mehanske obdelovalnice naj bi se gibal na sedanjem nivoju. Obseg proizvodnje v tem obratu je planiran z določeno rezervo proizvodnje obdelanih ulitkov in odkovkov. V morebitnem nazadovanju potrošnje teh artiklov bo deloma kompenzirati z večjim izvozom zlasti sider. Realizacija planiranega obsega proizvodnje ob upoštevanju proizvodnih zmogljivosti ne predstavlja nobenega problema. Težišče naših prizadevanj za njegovo realizacijo in z njim začrtanega okvira poslovanja je torej v plasmaju naših izdelkov.

V nasprotju s situacijo na domačem tržišču je pod predpostavko konkurenčnosti cen možnost plasmaja naših izdelkov na inozemskem tržišču neprimerno ugodnejša. Planirani obseg izvoza je izdelan na predpostavki, da z njim premostimo sedanji manjši plama na domačem tržišču in s tem zagotovimo našo zaposlenost. Po predlogu naj bi letos izvozili 13.060 t ali 20 % od skupno planiranega obsega blagovne proizvodnje. Osnova za izdelavo predloga plana izvoza je dejansko njegova denarna vrednost, zato bo pri izvozu treba forsirati predvsem izdelke 117. panoge. Po naših predvidevanjih naj bi vrednostno izvozili na konvertibilno področje za 60 %, na klirinško pa 40 %, po količini pa 72 % naših izdelkov na konvertibilno in 28 % na klirinško področje. Eksterne realizacije se za naslednje leto ob upoštevanju pomožne dejavnosti planira v višini 261 milijonov din ali 21.750.000 din povprečno mesečno. V primerjavi s planom proizvodnje je za njen obseg planirana realizacija relativno nizka. Razlog je v nizko planirani povprečni ceni, ki je predvidena v višini 400 S din/kg, kar je celo nekoliko nižje od letos v devetih mesecih doseženega povprečja. Padeč povprečne cene pa ni posledica planiranja slabega kvaliteten sortimenta, temveč so njeni vzroki drugod. Opaža se nazadovanje povprečne cene v kovačnici in livarni ter v manjši meri tudi v vzmetarni. Nizko povprečno ceno dosegamo tudi pri izvozu valjanega blaga. Na povprečno prodajno ceno pa vpliva tudi hitrejša naraščanje izdelkov 114. proti izdelkom 117. panoge. Čeprav nekoliko nizka realizacija, pa je vseeno v sorazmerju s planom proizvodnje. Taka realizacija, posebno ob nalogi za znižanje proizvodnih stroškov, kar nam mora biti v prihodnjem letu osnovno vodilo, pa nam še vedno omogoča formiranje določenega dohodka. Sestavni del plana proizvodnje je tudi plan števila zaposlenih. Predlog pa ni bil izdelan, ker je bilo dogovorjeno, da bodo tega ob upoštevanju predvidenega obsega proizvodnje in izkoriščanja proizvodnih kapacitet pripravila vodstva obratov. Tako pripravljene predloge bodo služili za osnovo za izdelavo enotnega plana potrebnega števila zaposlenih.

V razpravi so nekateri ugotavljali, da je za nekatere obrate že v predlogu planirana nižja povprečna cena, kot jo bodo dosegli letos. Zato po njihovem obstaja bojazen, da bodo ti obrati mnogo lažje dosegali global OD kot pa obrati, za katere se planirana povprečna cena

giblje v realnejših okvirih. Pojasnjeno je bilo, da se za te obrate naslednje leto predvideva večji izvoz, pri katerem dosegamo nižjo povprečno ceno, delno pa je upoštevano že tudi dejstvo, da bomo morali zaradi naše večje konkurenčne in poslovne sposobnosti nekaterim našim izdelkom verjetno znižati prodajno ceno. Izraženo je bilo tudi mnenje, da bi predložene predloge plana proizvodnje, prodaje in izvoza, ker so ti postavljeni v realne okvire, moral sprejeti komercialni sektor, ne pa obrati. Tako mnenje so diskutanti zasnovali na ugotovitvi, da bodo obrati planirani obseg proizvodnje lahko izvršili, da pa nastopa vprašanje prodaje in plasmaja naših izdelkov. Končno je bilo po obrazložitvi in razpravi odločeno:

— da je predlog plana proizvodnje, prodaje, izvoza in realizacije v nespremenjeni obliki posredovati v razpravo delovni skupnosti, nato pa predložiti v potrditev DSP.

Upravni odbor je bil tudi seznanjen z vsebino razgovorov predstavnikov slovenskih železarn, na katerih je bila obravnavana problematika integracije slovenskih železarn. Material, ki je bil predhodno pripravljen, je bil v obliki informacije posredovan tudi Izvršnemu svetu SRS. Material je vseboval podatke o dosedanjih razgovorih povezovanja slovenskih železarn, stanja in usklajenosti zmogljivosti železarn po končani rekonstrukciji in končno pristop k strokovni obdelavi integracijskih posegov in ugotovitev koristnosti za posamezne železarne. V materialu so bile obdelane štiri alternative:

— prva predvideva osnovanje kontorjev za uvoz in prodajo domačih in inozemskih izdelkov črne metalurgije s sedežem v Beogradu;

— druga predvideva ustanovitev enotnega jugoslovanskega koncerna črne metalurgije, ki bi zajel enotno finančno, ekonomsko, analitsko in tehnološko ter tehnično razvojno dejavnost;

— tretja predvideva osnovanje vzhodnega in zahodnega koncerna, ki bi bila povezana preko sveta gospodarske zbornice;

— četrta varianta pa predvideva osnovanje bazenskih podjetij, v katera bi se združilo več železarn. Konkretno na področju Slovenije: Jesenice, Ravne in Štore v eno podjetje. Taka večja podjetja bi bila povezana z združenjem jugoslovanskih železarn.

Tako na sestanku skupine kakor tudi na seji upravnega odbora se je o tem razvila širša razprava. Prevladalo je mnenje, da je težko zahtevati, da naj se podjetja združujejo, ne da bi bili zaposleni prepričani, da jim bo združenje prinesla določene koristi. Za našo železarno bo zaradi našega specifičnega programa težko izluščiti interese, ki nam bi jih proces povezave omogočil. Težko je tudi pričakovati, da bi združenje v enem podjetju dobivalo več

naročil, kot jih sicer sedaj dobi vsaka železarna za sebe. To velja predvsem za naše kovačo, lito in tudi mehansko obdelano blago. Stičnih točk je tako med našo na eni in ostalima dvema slovenskima železarnama na drugi strani zelo malo. Proces integracije je na področju naše republike precej močan, zato se tega verjetno na področju črne metalurgije v celoti ne bo mogoče izogniti. Združenje pa bi morala biti opravljena najprej na takih stičnih točkah, na katerih bi imela prizadeta podjetja neposredne koristi. Na sestanku predstavnikov slovenskih železarn so bili sprejeti nekateri zaključki, ki jih je naš upravni odbor osvojil. Dogovorjeno je bilo:

— delo na združevanju za ostalo medsebojno sodelovanje železarn v Sloveniji se nadaljuje;

— stremeti je k povezavi v obliki združene podjetja, v katerem bi se:

a) dohodek samostojno obračunaval in po enotnih kriterijih samostojno delil;

b) skladi bi se preko skupne banke prelivali z medsebojnimi kreditnimi odnosom;

c) obratna sredstva bi se združila po enotnih predpisih izdelanih koeficientov obračuna;

d) uveden bi bil enoten promet izdelkov 114. panoge z osnovanjem prodajnega mesta pri Metalki v Ljubljani. Ta prodajna služba bi opravljala uvoz in izvoz ter promet izdelkov slovenskih železarn na jugoslovanskem tržišču. Ta dejavnost Metalke bi imela samostojen obračun, po katerem bi se dohodek delil na prispevek prometa;

e) združeno podjetje bi pri UJŽ nastopalo kot eno podjetje. Dogovorjeno je tudi bilo, da je po teh principih izdelati analizo, ki naj pokaže koristi take združitve, vendar še ni bilo določeno, kdo naj v skupini za izdelavo take analize vse sodeluje.

Iz obravnave tekočih zadev in problemov poslovanja železarne pa je upravni odbor na svojih sejah sprejel vrsto odločitev.

Na predlog komisije za kadre je bilo odločeno:

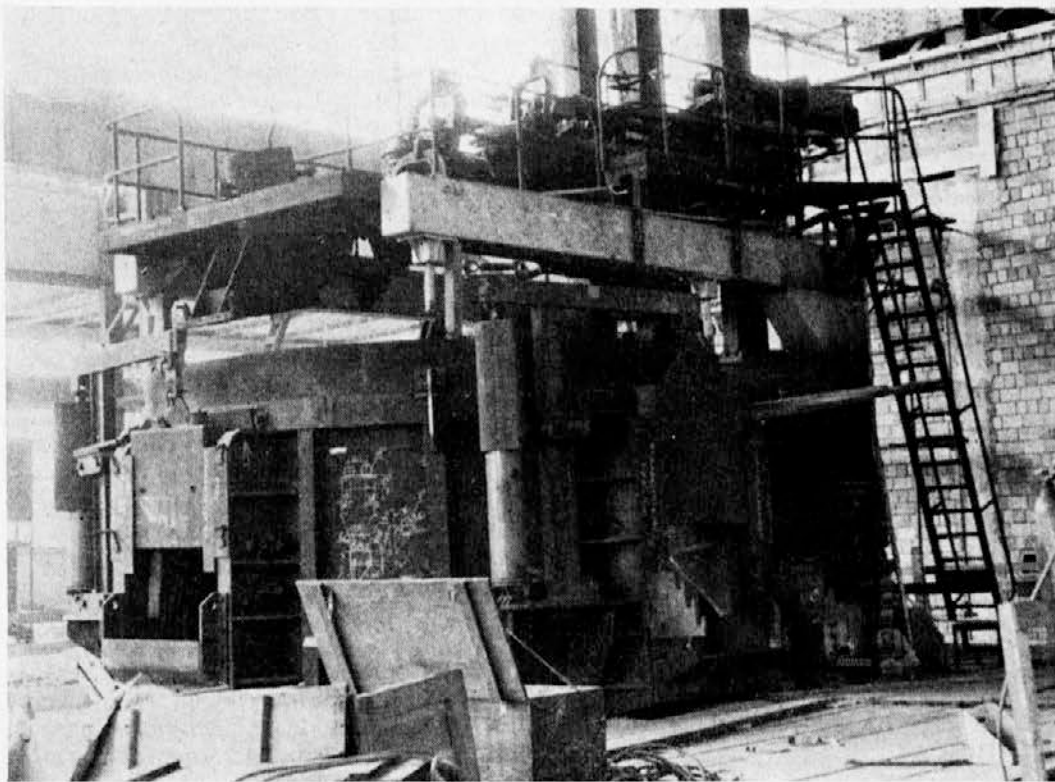
— Prošnja Štefana Večka in Bernarda Zakeršnika, da bi se jima za čas šolanja na MIŠ poveljno aktivirala štipendija, se odkloni.

— Ugodi se prošnji Janeza Grenka in Borisa Kosa in se jima s šolskim letom 1967/68 za čas šolanja na MIŠ odobri štipendija.

— Ugodi se prošnji Cveta Barbiča in Rajka Sušelnja in se jima v šolskem letu 1967/68 dodeli štipendija za šolanje na TSS, metalurškem oddelku v Ljubljani.

— Odkloni se prošnja Jožice Virant in Magdalene Štirn za dodelitev štipendije.

— Odkloni se predlog, da bi se Milanu Rogini, izrednemu slušatelju TSS strojnega oddelka v Mariboru, za dokončanje študija odobrilo brezobrestno posojilo v znesku 1.500 N din.

Pričeli smo z montažo prve 40-t elektro obločne peči

Na postaji

Upravni odbor meni, da imamo zaenkrat naše potrebe po strojnih tehnikih pokrite, da pa tudi nimamo zagotovila, da bi se prosilec po končanem šolanju zaposlil v naši železarni.

Na predlog uprave podjetja je bila inž. Ivanu Kopu odobrena 2-letna strokovna izpopolnitev v Zahodni Nemčiji. Za čas strokovne izpopolnitve ostane inž. Ivan Kop z našo železarno v rednem delovnem razmerju in mu pripadajo minimalni OD v znesku 50.000 S din mesečno.

Na predlog vodstva elektroremonta je bil tov. Francu Maroltu s 1. novembrom 1967 določen deljeni delovni čas.

Potrjen je bil predlog komisije za kadre in delovna razmerja in inž. Francu Lončarju od dneva nastopa službe v naši železarni pa vse do časa, da mu bo dodeljeno družinsko stanovanje, odobren dodatek za ločeno življenje v znesku 10.000 S din mesečno.

Za predstavnika naše železarne v svetu izobraževalnega centra Ravne na Koroškem sta za naslednjo mandatno dobo dveh let bila imenovana inž. Vlado Rac in inž. Anton Prateker.

Na obvestilo kadrovskega oddelka, da imamo letos v železarni neizkoriščenih še 15.176 dni letnega dopusta, je bilo sklenjeno, da je obvestiti vodstvu obratov in oddelkov, da ukrenejo vse potrebno, da bodo zaposleni, ki doslej letnega dopusta še niso izkoristili, pripadajoči dopust izkoristili do konca leta.

Obvestilo kadrovskega oddelka v zvezi s predvidenim zmanjšanjem števila zaposlenih v elektroremontu je ustopiti tehniškemu sektorju, da ugotovi možnost prerazporeditve zaposlenih v skupino za montažna dela.

Predlog komisije za kadre in delovna razmerja, da bi se za I. letnik 2-letne šole za priučevanje ponovno uvedle nagrade, se je ustopil vodstvu kadrovske socialne službe z nalogo, da izdatek, ki bi zaradi tega nastal, uskladi s predvidenimi stroški izobraževanja.

Ugodeno je bilo prošnji v železarni zaposlenega Maksa Pešla in odločeno, da lahko za čas izrednega študija izkoristi ugodnosti, ki veljajo za naše ostale izredne slušatelje.

Odločeno je bilo, da razpisano in izpraznjeno delovno mesto obratovodja valjarne s 1. novembrom 1967 zasede Jože Žunec, diplomirani inženir metalurgije.

Na predlog tehniškega sektorja se je inž. Janezu Permanu odobrilo 12-dnevno službeno potovanje v Liechtenstein. Poleg prevoznih stroškov železarna krije tudi izdatke za 6 inozemskih dnevnic.

Na predlog vodstva TKR je bila Hubertu Vetterju odobrena 6-dnevna strokovna poučna ekskurzija, ki jo organizira društvo dokumentaristov Maribor v Zahodno Nemčijo. Razen stroškov potovanja v višini 700 N din mu pripadajo še 3 zahodnonemške dnevnic.

Na predlog uprave podjetja je bilo odobreno 5-dnevno službeno potovanje v Italijo inž. Jožetu Geršaku, inž. Jožetu Zuncu in inž. Milanu Dobovišku. Če bo slednji zadržan, namesto njega potuje inž. Rado Jelerčič.

Na predlog uprave podjetja je bilo inž. Franju Mahorčiču in inž. Mitji Šipku odobreno 2-dnevno službeno potovanje v Avstrijo.

Na predlog komercialnega sektorja je bilo inž. Božu Cimermanu odobreno 9-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo.

Na predlog komercialnega sektorja je bilo tov. Branku Spragarju odobreno 6-dnevno službeno potovanje v Italijo.

Na predlog vodstva elektroremonta je bilo v tem obratu zaposlenemu Karlu Erženičniku odobreno 5-dnevno službeno potovanje v Francijo. Stroške bivanja v Franciji plača podjetje, pri katerem si bo ogledal vzdrževanje daljinskih stikal. Stroške prevoza in dveh dnevnic za čas potovanja pa krije naša železarna.

Izjemoma je bilo ugodeno prošnji občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev Ravne na Koroškem ter jim za začasno ureditev Kuharjeve hiše na Prežkem vrhu št. 13, ki naj bi se ohranila v sedanji obliki, odobreno, da za te potrebe v železarni nabavijo 100 m² odpadne aluminijaste pločevine.

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev je bila odklonjena ponudba zdravstvenega doma Ravne na Koroškem, da bi letos ponovno opravili cepljenje zaposlenih proti gripi.

Osvoji se predlog komisije za kadre in delovna razmerja in letošnje absolvente MIŠ ter 2-letne šole za priučevanje, ki jih zaradi pomanjkanja delovnih mest in dela ne moremo zaposliti v železarni, oprosti vračila štipendije, ki so jo prejeli v času šolanja na navedenih solah.

Ugodeno je bilo prošnji Lovrenca Škratka, zaposlenega v čistilnici jeklotitine, in odobreno, da se zanj in za njegove družinske člane za letos izplača pripadajoči dodatek za letni dopust.

Upravni odbor se je ponovno povrnil k obravnavi zahteve Albine Lepko za priznanje odškodnine za škodo, ki naj bi nastala na nje-

nem zemljišču ob zadnjih poplavih Meže. Po njenih navedbah naj bi delni krivec, da je do poplave zemljišča prišlo, bila naša železarna. Komisija, ki jo je imenoval upravni odbor, si je zadevo ogledala in njene navedbe v glavnem potrdila. Na osnovi take ugotovitve in mnenja je upravni odbor zato odločil, da je njeni zahtevi ugoditi. Prizadeti se zato v zameno za škodo, ki ji je bila povzročena ob zadnjih poplavih na njenem zemljišču, za dobo petih let dovoli košnja trave in otave na parceli št. 76/4 v k. o. Dobja vas, ki je v upravi naše železarne.

Odobreno je bilo, da se lahko izda soglasje, da prosilci: Boris Feldin, Ivan Pepevnik in Jože Klemen na delu parcele št. 430 in 431 v k. o. Ravne na Koroškem, ki je v upravljanju naše železarne, za svoje potrebe zgrade garaže, ki morajo biti zgrajene v skladu z urbanističnim načrtom.

TO sindikata je seznanil upravni odbor s poročilom o letošnjem rezultatu letovanja v našem počitniškem domu v Portorožu. Poročilo razen števila članov naše delovne skupnosti, ki so letos letovali v našem domu, opozarja tudi na nekatere pomanjkljivosti poslovanja uprave doma. Tudi v razpravi je bilo na poslovanje izraženih nekaj kritičnih pripomb in mnenj. Z namenom, da bi lahko bili sprejeti ukrepi za izboljšanje poslovanja, je upravni odbor zadolžil vodstvo splošnega sektorja, da od zaposlenih, ki so letos letovali v našem počitniškem domu, zbere njihova mnenja in pripombe. Tako zbrana mnenja naj bi služila za osnovo za potrebno ukrepanje in ureditev razmer.

Upravni odbor je reševal tudi nekatere pritožbe in vloge v zvezi z delitvijo stanovanj. Vloge so bile z mnenji in odločitvijo upravnega odbora posredovane v rešitev ustreznim strokovnim službam. Razen tega se je upravni odbor seznanil še z nekaterimi ostalimi vlogami in prošnjami, s katerimi so se v raznih zadevah obrnili na njegov naslov tako posamezniki kakor tudi posamezna društva in organizacije. Odločitve upravnega odbora pa so bile tem prosilcem sporočene pismeno.

-et

Pojasnilo delovnim invalidom

Konec meseca septembra in v mesecu oktobru so bile izdane nove odločbe delovnim invalidom, s katerimi jim je na novo odmerjeno nadomestilo osebne dohodka zaradi manjšega osebne dohodka na drugem delu (v nadaljnjem besedilu nadomestilo osebne dohodka).

Z novimi odločbami je bilo vsem invalidom zmanjšano nadomestilo osebne dohodka za povprečno 10.000 S din. Več kot polovici pa je bilo ukinjeno, ker so na novih delovnih mestih v letu 1966 prejeli večji osebni dohodek, kakor pa je znašal osebni dohodek na njihovih starih delovnih mestih v letu 1965. To je povzročilo med delovnimi invalidi precej vroče krvi, nezadovoljstva itd. Ker se z vsemi ni mogoče pogovoriti, saj sprejema nadomestilo osebne dohodka preko 120 upravičencev, se nam zdi Informativni fužinar najprimernejši, da prek njega obvestimo prizadete, po katerih predpisih se je to nadomestilo obračunavalo in kateri pogoji so vplivali na višino.

Zvezna skupščina je na seji zveznega zbora sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah TZIZ. Te spremembe in dopolnitve pomenijo na eni strani spremembo nekaterih pravic zavarovancev oziroma delovnih invalidov, na drugi strani pa so spremenjene ali nove pristojnosti in zlasti tudi dolžnosti delovnih organizacij za pri njih zaposlenega delavca in pri njih nastalega delovnega invalida.

Tako so delovne in druge organizacije, državni organi in zasebni delodajalci obvezni obdržati na delu oziroma sprejeti na delo delovnega invalida, pri katerem je nastala invalidnost kot posledica nesreče pri delu ali poklicne bolezni, medtem ko je bil pri njih v delovnem razmerju. Če pa zaradi narave njene dejavnosti pri delovni organizaciji ni delovnega mesta, na katerega bi mogla razporediti takega delovnega invalida, ga mora organizacija zaposliti pri drugi organizaciji na ta način, da se z njo neposredno dogovori, da skupaj z njo ustanovi novo organizacijo, v kateri je zagotovljena zaposlitev delovnim invalidom in podobno, z obveznostjo, da sama trpi stroške take zaposlitve, všteti tudi izdatke za materialno oskrbo delovnega invalida do zaposlitve.

Spremenjena je tudi pravica do invalidnine za telesno okvaro. Od 14. januarja 1967 se priznava invalidnina za telesno okvaro samo v primerih, če je nastala zaradi nesreče na delu ali poklicnega obolenja. Invalidnine, ki so bile dosedaj priznane za telesno okvaro zaradi bolezni, poškodbe izven dela, se še naprej izplačujejo, vendar se za takšne invalidnine ne uporabljajo več določbe o usklajevanju pokojnin z ekonomskimi gibanji.

Pravica o nadomestilu osebne dohodka zaradi manjšega dohodka na novem delovnem mestu je z novimi dopolnitvami in spremembami precej spremenjena in mo-

rajo delovni invalidi izpolnjevati določene pogoje. O tej pravici odloča republiška skupščina socialnega zavarovanja na podlagi razlike med osebnim dohodkom, ki ga je imel delovni invalid v letu pred letom, v katerem je postal invalid, in osebnim dohodkom, ki ga dobiva na drugem delu, na katerega je bil premeščen po invalidnosti. Ta razlika se ugotavlja tako, da se osebni dohodek delovnega invalida v letu pred invalidnostjo valorizira z valorizacijskim količnikom, določenim za uskladitev pokojnine (97. člen temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju — TZPZ) in primerja z osebnim dohodkom, ki ga je imel delovni invalid po invalidnosti na novem delovnem mestu. Razlika se ugotavlja enkrat na leto ob dokončni delitvi sredstev za osebne dohodke po zaključnem računu delovne organizacije in se izplačuje v tekočem letu do ponovne odmere kot akontacija.

Na tako izračunano razliko pa imata vpliv še dva elementa, in sicer: želja, da bi bili invalidi na novih delovnih mestih stimulirani za čim večji osebni dohodek, ki se odraža ob pogoju, da mora delovni invalid na novem delovnem mestu dosegati takšen delovni učinek kot ostali delavci na teh delovnih mestih. Kolikor delovni invalid na novem delovnem mestu ne dosega normalnega učinka, se tudi znesek nadomestila osebnega dohodka zmanjšuje sorazmerno, kolikor se mu je zaradi nedoseganja normalnega učinka zmanjšal osebni dohodek na novem delu.

Drugi element, ki vpliva na višino nadomestila osebnega dohodka, je vzrok invalidnosti. Tako se invalidom, pri katerih je vzrok invalidnosti nesreča pri delu ali poklicna bolezen, odmeri nadomestilo osebnega dohodka v višini 100 %, kolikor na novih delovnih mestih dosegajo normalni učinek. Invalidom pa, pri katerih je vzrok invalidnosti bolezen ali poškodba izven dela, je višina nadomestila osebnega dohodka odvisna od razmerja med delovnimi leti in pokojninsko dobo, in sicer: 90 % od osnove, če skupna pokojninska doba dosega $\frac{3}{4}$ delovnih let in več; 75 % od osnove — če skupna pokojninska doba dosega polovico delovnih let in več, in 60 % osnove — če skupna pokojninska doba ne dosega polovice delovnih let, toda ne manj kot $\frac{1}{3}$, seveda če v teh primerih dosegajo normalni delovni učinek na novem delovnem mestu.

Kaj predstavlja razmerja med pokojninsko dobo in delovnimi leti po TZIZ?

Tu je mišljeno število celih let v obdobju, ki je preteklo od dneva, ko je zavarovanec dopolnil starost 20 let, do dneva, ko je postal invalid. Npr.: delavec je postal invalid v 31. letu starosti, delovna leta znašajo 11 let. Pokojninska doba pa je tista doba, ki bi jo lahko dopolnil glede na svojo starost na dan, ko je postal invalid. Po zgornjem primeru je to 11 let.

Kakšne pa so v praksi te spremembe in dopolnitve pri obračunavanju nadomestila osebnega dohodka v letu 1966? Tu imamo dve skupini delovnih invalidov: invalidi, katerih zavarovalni primer je nastal v letu 1966, in invalidi, pri katerih je zavarovalni primer nastal pred letom 1966.

Pri invalidih, pri katerih je zavarovalni primer nastal pred letom 1966, se vzame za ugotavljanje razlike med starim in novim delovnim mestom povprečni mesečni oseb-

ni dohodek v letu 1965 od vseh delavcev, ki so delali na enakih delovnih mestih, kot je bilo invalidovo delovno mesto pred invalidnostjo. Ta dohodek se valorizira — poveča za 7 % in primerja s povprečnim osebnim dohodkom delovnega invalida v letu 1966. To je 100 % osnova za razliko, če delovni invalid izpolnjuje naslednje pogoje: da je invalidnost posledica nesreče pri delu ali poklicne bolezni, in če dosega normalni delovni učinek na novem delovnem mestu, in 90 oziroma 75 in 60 % osnova, če je vzrok invalidnosti bolezen ali nesreča izven dela, če njihova pokojninska doba dosega $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$ in manj kot $\frac{1}{2}$ delovnih let in če na novih delovnih mestih dosegajo normalni delovni učinek.

Pri delovnih invalidih, katerih zavarovalni primer je nastal v letu 1966, je postopek za izračun višine nadomestila osebnega dohodka spremenjen samo toliko, da se za ugotavljanje razlike med osebnim dohodkom na starem in novem delovnem mestu vzame njegov povprečni mesečni osebni dohodek iz leta 1965, se poveča za toliko dvanajstin od 7 %, kolikor mesecev je bil invalid zaposlen na starem delovnem mestu v letu 1966, in primerja z osebnim dohodkom v letu 1966, kar da 100 % osnovo za nadomestilo OD.

Pri vseh invalidih je v osnovo OD za leto 1966 všteti tudi osebni dohodek po zaključnem računu, ki je bil izplačan 1. aprila 1967.

Po zadnjih informacijah KZSZ Ravne na Koroškem bodo te odločbe, pri katerih je upoštevano zgoraj opisano povečanje, spremenjene tako, da se bo upoštevalo celotno povečanje osebnega dohodka iz leta 1965 za 7 %.

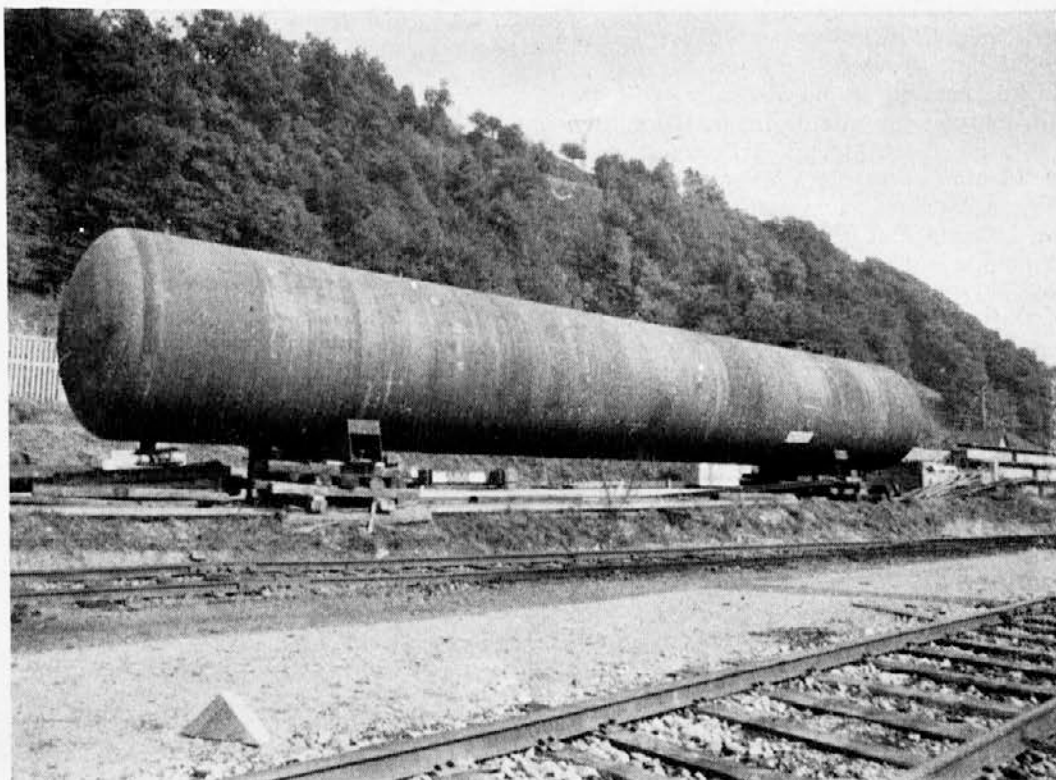
Za lažje razumevanje predpisov naj navedem v ilustracijo še konkretni primer:

Delavec je bil zaradi invalidnosti, katere vzrok je nesreča izven dela, premeščen 20. septembra 1966 z delovnega mesta kurjača plinskih generatorjev na novo delovno mesto vratarja. Ob nastanku invalidno-

sti je dopolnil 30 let starosti ter 9 let, 5 mesecev in 5 dni pokojninske dobe.

Njegov osebni dohodek iz leta 1965 je znašal 698,94 N din. Osebni dohodek na novem delovnem mestu je znašal 683,28 N din. Osebni dohodek iz leta 1965 se valorizira — poveča za 9 dvanajstin od 7 %, t. j. za 5,2 %, ker je delavec v letu 1966 še 9 mesecev delal na starem delovnem mestu in mu ta dohodek ni bil všteti v osnovo za leto 1966, in znaša 735,07 N din. Razlika med OD med starim in novim delovnim mestom znaša 51,79 N din. Ker pa je invalidnost posledica nesreče izven dela, gre zavarovancu le 90 oziroma 75 in 60 % te razlike, kar je odvisno od tega, če njegova pokojninska doba pokriva $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$ in manj kot $\frac{1}{2}$ delovnih let. V tem primeru pokojninska doba pokriva $\frac{3}{4}$ delovnih let in mu gre razlika v višini 90 %, kar znaša 46,61 N din. Na tako izračunano razliko ima še vpliv učinek na novem delovnem mestu. Če je učinek 100 %, mu gre polna razlika, če pa ne dosega 100 %, pa za toliko % manj. V danem primeru zavarovanec ne dela po učinku in mu gre nadomestilo OD v višini 46,61 N din.

Nove odločbe so bile izdane bolj pozno, ker so morali komunalni zavodi za socialno zavarovanje čakati na spremembe predpisov in navodila na način obračunavanja, pa tudi sama izdaja odločb zahteva določen čas. Zaradi tega je zavod že med to dobo izvedel dva preventivna ukrepa. S prvim je meseca marca vsem invalidom, katerim je bila vzrok invalidnosti bolezen ali poškodba izven dela, znižal nadomestilo osebnega dohodka na 60 %. Z drugim, meseca avgusta, ko je bil že znan valorizacijski količnik, pa je nadomestilo začasno ukinit, da ne bi prišlo do prevelikih predplačil. Odločbe imajo vpliv za nazaj in stopijo v veljavo s 1. marcem 1967. Do 1. avgusta 1967 pa so invalidi dobivali akontacijo nadomestila osebnega dohodka na osnovi razmerij osebnega dohodka v letu 1965, ki je bil vzeti tako na novih, kot na starih delov-

Eden od obeh rezervoarjev za tekoči plin butan-propan, ki drži kar 150.000 l tekočine

nih mestih v istem obdobju in je bila razlika realna — večja. Nadomestilo OD za leto 1966 pa se je izračunalo na osnovi 7% povečanja OD iz leta 1965 na invalidovem starem delovnem mestu in primerjalo z osebnim dohodkom 1966 na invalidovem novem delovnem mestu, ki se je povečalo za 30%, tako da so invalidi na novih delovnih mestih dosegli oziroma presegli valorizirani OD na starih delovnih mestih. To se lahko vidi iz prej opisanega primera delovnega invalida, ki je bil premeščen z delovnega mesta kurjača plinskih generatorjev na delovnem mestu vratarja. S 7% povečanjem OD na starem delovnem mestu je dosegel 747,85 N din OD, na delovnem mestu vratarja 683,28 N din. Razlika znaša 64,75 N din, medtem ko so delavci, ki so bili zaposleni v letu 1966 na delovnih mestih kurjačev plinskih generatorjev, dosegli povprečni OD 918,11 N din in znaša razlika 234,83 N din. Na takšen način je bila izračunana razlika za leto 1965 in se je izplačevala kot akontacija do avgusta 1967. Zaradi tega je s 1. marcem 1967, ko stopijo v veljavo novi predpisi, več kot polovica invalidov izgubila pravico do nadaljnega nadomestila, ostali pa imajo tudi do 800,00 N din predplačila, in ne bodo dobivali nadomestila OD vse dotlej, dokler se ta vsota ne poračuna, oziroma do nove odmere nadomestila OD za leto 1967, ki se bo izplačevalo kot akontacija v letu 1968. Za leto 1967 pa po gibanju OD v železarni lahko sklepamo, da si bodo invalidi zopet pridobili pravico do nadomestila, kolikor bodo še v veljavi sedanji predpisi.

Z novimi predpisi so bili prizadeti invalidi III. kategorije in tisti delovni invalidi, ki so si pridobili pravico do pokojnine. Mislim, da bi morala republiška skupščina socialnega zavarovanja pri sprejemu valorizacijskega količnika upoštevati tudi to, da so delovni invalidi večinoma starejši delavci, ki si bodo čez nekaj let pridobili pravico do pokojnine, katera pa bo odvisna prav od OD na novem delovnem mestu in od višine nadomestila, dalje da imajo vsi še družine in šoloobvezne otroke, da so vzroki invalidnosti najpogosteje težki delovni pogoji, ki vplivajo na višino OD, da so delali na starih delovnih mestih po učinku itd., medtem ko na novih delovnih mestih teh pogojev nimajo in je OD minimalen. S tem je nekaterim ogrožena eksistenca. Menim, da bi morala republiška skupščina socialnega zavarovanja sprejeti takšen količnik, kot ga je pri valorizaciji OD za pokojnine iz leta 1965 proti 1966, ki je znašal 132.

Gospodarskim organizacijam so se z novimi predpisi povečale obveznosti do delovnih invalidov. Že sedaj je bil problem zaposlovanja za delo manj zmožnih oseb pereč. Porast delovnih invalidov je iz leta v leto večji. S podaljšanjem pokojninske dobe pa se bo ta porast še povečeval, tako da bo vse manj delovnih mest, na katerih bi lahko bili zaposleni ti delavci. Z zmanjšanjem nadomestila OD pa se k temu problemu pridružuje še skrb za njihovo eksistenca, kar samo še bremeni zaposlovanje.

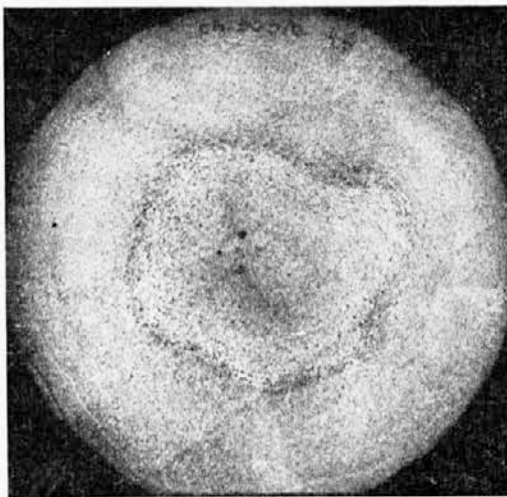
Milan Praznik

Tesni čevlji so največji blagoslov na svetu, ker v njih človek pozabi na vse druge tesnobe.

STROKOVNA POSVETOVANJA IN RAZISKAVE

RAZISKAVE O IZDELAVI KOVAŠKIH INGOTOV IN NJHOVI PREDELAVI

Že po opazovanjih, ki smo jih vršili v marcu, aprilu in maju letos, se je pokazalo, da gre največ izmečka na rovaš tehnološkega postopka izdelave v topilnici z legi-

Slika 1 — jedkalna plošča odkovka za os, Ck 45 Ø 210 mm

ranjem na golo v elektro peči, a najbolj homogen in zdrav material se ulije iz martinovke. Zaključeno je bilo, da se naj metoda legiranja ne uporablja več. Postopek sestoji v tem, da se po oksidaciji žlindra odstrani in se dajo dodatki za pomirjenje na golo talino, in sicer najprej Al, nato pa Mn in SiMn, FeMn in FeSi. Po končani rafinaciji se tik pred prebodom pomiri z Al.

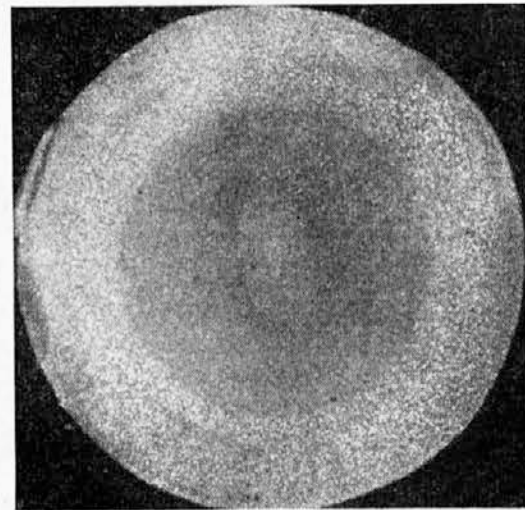
Za primerjavo, kolikšna je kakovostna razlika med posameznimi tehnološkimi postopki, so bile izdelane poskusne šarže iz C 35 in C 45 za vedno enake velikosti blokov in vedno enak asortiment odkovkov. Izmečka je bilo po pričakovanju največ pri tehnološkem postopku z legiranjem na golo — 25,6%, nato pri delu s črno žlindro — 4,6%; pri delu s črno žlindro, vendar s pomirjenjem s FeAl namesto z Al — 2,5%, medtem ko pri izdelavi v martinovki ni bilo izmečka.

V teku je izdelava prob za ugotavljanje mehanskih vrednosti teh odkovkov. Pripravljajo pa se raziskave z namenom, da bi se še enkrat primerjali med seboj metodi z

delom na črno žlindro — pomirjenje z Al ter s FeAl.

Postavlja se vprašanje, kakšne vrste so napake, ki se pojavljajo v odkovkih. Pri svojem delu so sodelavci teama zbrali nekaj značilnih primerov in ugotovili, da se po pregledu z ultrazvokom iz reflektograma ne da zanesljivo povedati, za kakšno vrsto napake gre, pa tudi po ogledu jedkalne plošče ne. Da gre za topilniško napako, je jasno vidno na sliki 1. Takšni primeri se najdejo pri manj zahtevnih odkovkih (palice, osi) in materialih (C 35, C 45) z zadostno stopnjo prekovanja.

Pri bolj zahtevnih odkovkih (pravokotni preseki, bolj komplicirani fazonski odkov-

Slika 3 — jedkalna plošča paličastega odkovka, Ø 240, C 45

ki) in materialih (C 15, C 22) pa nastopajo še medkristalne razpoke, zlasti v coni izceja, in celo kosmiči (sl. 2). Čisto kovaška napaka, pregreta grobo zrnata struktura v sicer čistem jeklu je na sliki 3.

Bojan Celestina, dipl. inž.

KOMERCIALNO TEHNIČNO POSVETOVANJE S POTROŠNIKI NOŽEV ZA TOBAČNO INDUSTRIJO

Dne 26. in 27. oktobra 1967 je bilo na Ravnah komercialno-tehnično posvetovanje s predstavniki tobačnih tovarn in tr-

Slika 2 — jedkalna plošča odkovka ploščate palice 250 x 100, C 45. Opazne so majhne vzporedne razpoke, ki so lahko kosmiči ali pa razpoke z makro vključki

govskih podjetij, ki se ukvarjajo s prometom tobaknih nožev.

Vsako proizvodno podjetje želi obdržati sedanje in pridobiti vedno nove kupce za svoje proizvode. Da bi se ta cilj dosegel, je potrebno poleg konkurenčnosti v ceni, kakovosti in dobavnih rokov zelo negovati in vedno bolj razširjati stike s potrošniki in tudi s posredniki. V zadnjem »Informativnem fužinarju« smo v poročilu o jesenskem zagrebškem velesejmu omenili tudi naše sodelovanje na osmem mednarodnem sejmu tobaka in strojev, ki je bil v Skopju od 3. do 11. oktobra 1967. Po naši oceni je bilo prav, da smo sodelovali na tem specializiranem sejmu. Naslednji korak v poglavljanju odnosov s potrošniki je bil njihov obisk na Ravnah. Povabili smo jih na Ravne z glavnim namenom, da bi nam prinesli oziroma povedali svoje potrebe po raznih vrstah tobaknih nožev v letu 1968. Obenem smo se v okviru dvodnevne programa želeli posvetovati in pojasniti razna komercialna in tehnična vprašanja.

Program je obsegal tri predavanja z diskusijo, ogled tovarne in muzeja ter komercialne razgovore. Predavali so: inž. Zupan o temi »Brušenje nožev — parametri, kvalitete brušenja in glajenja ter njihov vpliv na čas trajanja rezila«, inž. Vizjak o temi »Sodobna proizvodnja in činitelji, ki vplivajo na kvaliteto industrijskih nožev« ter inž. Letonja o temi »Napake in posledice nepravilnega vzdrževanja nožev«.

Pri ogledu tovarne je bil poudarek na

ogledu laboratorijev oziroma kontrolnih naprav z namenom, da obiskovalce pripravimo o naši možnosti in skrbi za proizvodnjo kvalitetno zelo dobrih nožev.

Glede na predhodne stike s predstavniki tobaknih tovarn bi lahko pričakovali, da bo obisk zadovoljiv. Vabila smo poslali vsem 16 tobaknim tovarnam v SFRJ in trem trgovskim podjetjem, posvetovanja pa so se udeležili le predstavniki treh proizvodnih in dveh trgovskih podjetij. Razlogi za tako slab odziv so različni. Za tobakne tovarne nabava nožev ne predstavlja velik izdatka in zato vprašanje nabav teh nožev ne smatrajo za zelo pomembno. Pričakujejo, da jih dobavitelji obiščejo na sedežu njihovega podjetja in v tem je naša konkurenca zelo aktivna.

Za nas je vprašanje vzdrževanja tesnih stikov s tobakno industrijo važno zaradi prodaje nožev. To potrebo še bolj potencira dejstvo, da zadnje čase nekatera podjetja, ki se doslej niso ukvarjala s proizvodnjo tistih vrst industrijskih nožev, ki so v našem proizvodnem programu, osvajajo proizvodnjo (in tudi tržišče) teh vrst nožev (tobakni, grafični in drugi).

Zaradi slabe udeležbe ne moremo govoriti o uspelem posvetovanju, toda o izrazitem neuspehu tudi ne moremo biti govora, saj so se vsi prisotni zelo pohvalno izrazili o posvetu in lahko pričakujemo, da bodo ta vtis prenesli tudi na druga podjetja tobakne industrije.

Duro Haramija

O informiranju v delovnih organizacijah

Delavska univerza »Tomo Brejc« v Kranju je od 16. do 19. oktobra priredila seminar o organizaciji informiranja v delovnih skupnostih. Na seminarju, ki je bil združen s praktičnimi vajami, je predaval Dušan Rebolj:

— o pomenu informiranosti zaposlenih za uspešno gospodarjenje in samoupravljanje v delovni organizaciji,

— o stopnji informiranosti zaposlenih in o obstoječih načinih informiranja,

— o pravicah in dolžnostih zaposlenih v zvezi z informiranjem v delovni organizaciji,

— o psiholoških in socioloških vidikih informiranja kot komunikacijskega sredstva,

— o organizacijskih načelih pri uveljavljanju informiranja zaposlenih v zvezi z odvisnostjo formalnega in neformalnega komuniciranja od organizacijske strukture delovne organizacije,

— o organizacijskih, kadrovskih, tehničnih in fizičnih vprašanjih pri uvajanju informiranja,

— o temeljnih nalogah in notranjih funkcijah pri urejevanju oblik in načinov informiranja,

— o notranjih funkcijah informiranja v delovni organizaciji,

— o gradnji in oblikovanju informacij za potrebe informiranja v delovni organizaciji,

— o neposrednih in posrednih načinih informiranja ter njihovih prednostih in pomanjkljivostih ter

— o vključevanju oblik in načina informiranja v kompleksni sistem informiranja zaposlenih.

Sociolog Konrad Derling pa je predaval o vplivu javnega mnenja na dogajanja znotraj delovne organizacije.

Razumljivo je, da je nemogoče v kratkem članku zajeti vse bistvene elemente vseh naštetih tem, zato bi poskušal iz zapiskov s predavanj posredovati nekaj misli o posrednih in neposrednih načinih informiranja z njihovimi prednostmi in pomanjkljivostmi.

Takoj pa moram povedati, da so tudi vse ostale teme zelo zanimive ter zaslužijo vso po-

zornost in prav nič ne bi bilo narobe, če bi bil z njimi seznanjen širši krog ljudi. Mogoče bi bilo potem večkrat manj nesporazumov okrog večne dileme: ali smo in v kaki meri smo informirani!

Razlika med posrednim in neposrednim načinom informiranja

Po Lasswellovi komunikacijski shemi, ki pravi, KDO sporoča, KAJ, po kakšnem KANALU, KOMU in s kakšnim UČINKOM, je vsak komunikacijski proces sicer posreden. Vendar ločimo vse te procese na neposredne in

posredne, in sicer po tem, ali omogočajo popolno enakopravnost obojestranskega pretakanja informacij ali pa omogočajo dvosmerni pretok informacij, pri čemer pa je vzvratni tok v določenem smislu omejen.

Neposrednemu — medsebojnemu — načinu informiranja (interpersonalnemu komuniciranju) dajemo sicer pri organizaciji informiranja zaposlenih določeno prednost, vendar pa moramo upoštevati več omejitev.

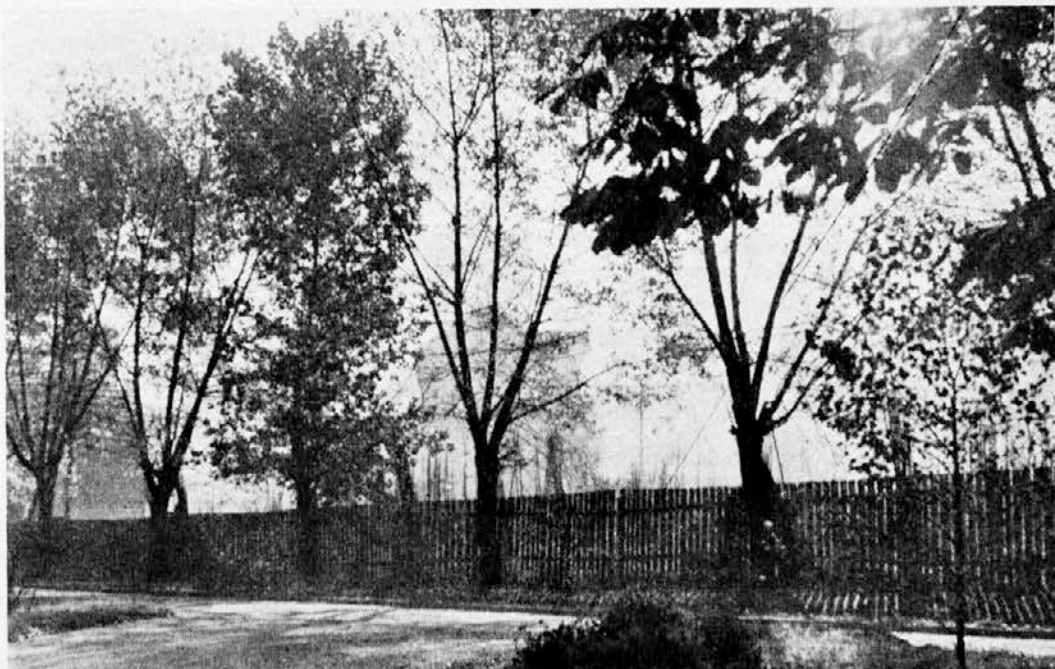
Pri neposrednem načinu informiranja imajo udeleženci to prednost, da lahko takoj ko informacijo sprejmejo, z vprašanji ali pa kako drugače opozorijo informatorja, da česa ne razumejo. Takoj lahko povedo svoje predloge, dopolnitve, mnenje, izrazijo pomisleke, skratka, neposredno lahko vplivajo na razvoj dogodkov. V takih primerih obstajajo vsi pogoji za uveljavitev načela o sproščnem dialogu, seveda če so odnosi med udeleženci zadosti demokratični in sproščeni.

Pri takem načinu informiranja pride lahko najbolj do izraza in ima zato tudi vse pogoje vzvratni tok, brez katerega si sproščene, neposredne načina komuniciranja niti zamisliti ne moremo. Izpolnjen pa mora biti seveda bistven pogoj: zajamčena mora biti fizična prisotnost tistih, ki jih informiramo. To pa je v mnogih primerih težje, včasih pa tudi nemogoče uresničiti.

Mogoči so sicer vzvratni tokovi v obliki vprašanja, pripombe, ugovora ali kritike fizično nepriznanih ali posredno povezanih udeležencev komuniciranja, vendar NE TAKOJ, ko je informator ali komunikant izpovedal svojo informacijo, ampak šele veliko kasneje. Tega pa že ne moremo iztovetiti z učinkom takojšnjega vzvratnega toka, torej tu ne moremo govoriti več o neposrednem komuniciranju.

Prav zahteva po fizični prisotnosti udeležencev torej omogoča v nekaterih primerih (v večini primerov) neposredno informiranje, saj si najbrž ne moremo umisliti, da bi vedno in povsod lahko sklicevali sestanke, posvetovanja itd., ko se pojavi kakršen koli problem, s katerim pa bi morali biti seznanjeni člani kolektiva ali določena skupina ljudi. To ne gre zato, ker moramo med delovnim časom delati, zato ker vse informacije niso tako enostavne (včasih jih radi še sami »zakompliramo«, da bi bilo vse bolj učeno, dosežemo pa povsem nasprotno od tistega, kar smo želeli itd.).

Zato se ob takih primerih poslužujemo posrednega načina obveščanja oziroma informiranja z množičnimi komunikacijskimi sredstvi. Tak način ne omogoča takojšnje reakcije — takojšnje obojestranske informacijske toka. Tu torej nimamo več sproščene dialoga, saj na neko informacijo v pismeni ali izgovorjeni obliki, ki pride do članov kolektiva po ustreznem, v tem primeru posrednem komunikacijskem kanalu, ne morejo takoj reagirati. Preostaja jim seveda posreden, a časovno bolj odmaknjen in seveda manj učinkovit način

Senc je vedno več

Tihožitje

vzvratnega učinkovanja na informatorja v obliki pripombe, vprašanja, kritike itd.

Razumljivo je, da noben način komuniciranja, bodisi posreden ali neposreden, ne more v celoti pokriti vseh zahtev in potreb po komuniciranju v delovni organizaciji. Zato uporabljamo pri informiranju članov posredni in neposredni način informiranja.

Ce potegnemo pod vse to, kar smo napisali, črto, potem vidimo, da je neposredni način tisti, ki bi mu veljalo dati prednost, seveda, ČE SO DANI POGOJI za takojšen vzvratni tok, ki tako komuniciranje lahko samo obogati, ne pa hromi, kot to nekateri mislijo in tudi dokazujejo. Na drugi strani pa moramo priznati, da takega — neposrednega — načina ni mogoče vedno uporabljati, zato se moramo poslužiti posrednega načina komuniciranja. Tudi ta način doseže zelo dobre rezultate, če omogoča dostojno polemiko — pusti odprto pot vzvratnemu toku, pa čeprav ta ni tako hiter, kot pri neposrednem komuniciranju.

Neposredni načini — interpersonalno komuniciranje

Sem v glavnem prištevamo:

1. razgovor, 2. sestanek, 3. posvetovanje, 4. javno tribuno, 5. predavanja.

O razgovoru najbrž vsi vse vemo, ali vsaj mislimo si tako, vendar bi veljalo le na nekaj bistvenega opozoriti. Če naj poteka razgovor v smislu sproščenega dialoga, potem moramo zagotoviti odnos informator (komunikator): tisti, ki informacijo, razgovor sprejema (komunikant) samo da te začetne faze razgovora, torej samo do trenutka, ko udeleženca z razgovorom začneta. Potem pa mora veljati popolna ENAKOPRAVNOST udeležencev komuniciranja, saj je razgovor najbolj idealen način za enakovrednost obeh komunikacijskih tokov.

Na kratko o sestanku. Vsak sestanek naj ima svoj potek in svojo vsebino, vse skupaj pa bi lahko razvrstili približno tako:

1. Tema sestanka naj bo kratka in jasna.

2. Smoter in cilj sestanka naj vzbudita med udeleženci zanimanje.

3. V uvodu predstavimo temeljne probleme in usmerimo prisotne k ustreznemu razmišljanju.

4. Uvodno vprašanje naj bo jasno in kratko, prisotni naj imajo dovolj časa za razmišljanje, koristna so tudi dopolnilna pojasnila.

5. V razgovoru ali diskusiji naj sodeluje kar največ ljudi, zato jim po potrebi zastavljamo vprašanja, odgovore pa POZORNO POSLUŠAMO in beležimo.

6. V oblikovanju diskusije sistematiziramo zapisane predloge in pripombe, pri tem pa

MORAMO upoštevati tudi nasprotna mnenja in predloge.

7. Na osnovi vseh pripomb in mnenj in v soglasju prisotnih izoblikujemo ustrezne sklepe, NIKAKOR pa jih ne smemo siliti. Sklepi morajo vsebovati odgovor na vprašanja ZAKAJ, KDO, bo sklep uresničil, DO KDAJ bo sklep realiziran in KAKO bodo o tem udeleženci obveščeni.

Razgovor oziroma diskusija sta najvažnejši del sestanka. Zato je tu potrebna metodika dela. Metode vodenja diskusije zajemajo kar osem ali še več vprašanj, obravnavali pa bi mogoče samo prvo, in sicer tisto, ki govori o prispevku tistega, ki sestanek vodi.

Vodja sestanka daje ton vsakemu sestanku, njegov prispevek pa je lahko negativen ali pozitiven. Med vzroke za negativni delež lahko prištejemo predvsem nepripravljenost, nesposobnost, vsiljevanje svojega mnenja udeležencem, zapostavljanje mnenj in pripomb udeležencev, prepiranje z udeleženci, psihična nestabilnost, neenakopraven odnos do udeležencev (enega bolj pozorno poslušamo kot drugega itd.).

Ze samo ena od naštetih nepravilnosti navadno zadostuje, da sestanek propade. Seveda ni samo od vodje sestanka odvisno vse. Tu je še veliko drugih faktorjev, o katerih bi kazalo pisati kdaj drugič.

Posvetovanje je v mnogočem podobno sestanku. Razlika je v tem, da so udeleženci že vnaprej dobro seznanjeni s tematiko obravnavanja. Navadno na posvetovanjih govorniki prihajajo na govorniški oder in pod močnim pritiskom prisotnih, ki so večinoma vsi dobri poznavalci obravnavanega področja, svoja mnenja in predloge veliko bolj preudarno in previdno posredujejo udeležencem. Tudi posvetovanja naj ne bi ostala brez sklepov.

Javna tribuna je posebna oblika sestanka. Tu ni več tako neomejenih možnosti za komuniciranje v smislu sproščenega dialoga. O temi, ki se bo na tribuni obravnavala, se udeležence več dni prej obvesti, obdela nekaj problemov in tudi prikaže morebitne posledice, če se teh problemov ne reši ter nakaže tudi najustreznejše rešitve. Na javni tribuni so seveda prisotni strokovnjaki, ki morejo odgovoriti na vse tisto, kar bi udeleženci vprašali. Koristno je tudi, da se prav za javne tribune pripravijo razne tabele, grafiki in itd.

Na javni tribuni sklepov ni, prav pa je, da se o poteku razprave z ustreznim komunikacijskim sredstvom obvesti tudi ostale, ki bi jih tematika zanimala, ne gre pa pozabiti tudi povedati ali napisati, kaj je kdo povedal, ugovarjal, predlagal.

Predavanja je bolj usmerjeno v svojo sredino kot javna tribuna. Na predavanju gre se-

veda za to, da se določeni publikki predstavi njej dosedaj neznan ali vsaj malo znan temo. Kako bo predavanje uspelo, je seveda v prvi vrsti odvisno od predavatelja. Prav je, da na koncu predavanja dobi stik z udeleženci, s tem da pozove prisotne na diskusijo v smislu sproščenega dialoga.

Posredni načini informiranja

V glavnem so to:

1. osebno pismo, čestitka, izraz sožalja, 2. lepak, letak, 3. plakat, 4. razglasni sistem — ozvočenje, 5. oglasna deska, 6. bilten, 7. zapiski, poročila, 8. razstave, 9. glasilo.

O osebnem pismu, čestitki in izrazu sožalja le toliko: za pisanje vzamemo vedno najboljši papir in najboljši stroj ter pazimo, da ni napak. Nedvoumno mora biti označeno, komu pišemo in kdo piše. Nikar ne uporabljamo za dopisnika ime in priimek z oznako lastnoročno l. r. brez podpisa, ker s tem dosežemo nasprotno od tistega, kar smo želeli. Predvsem pa, napisano mora biti toplo in človeško.

Letak in lepak sta zelo podobni sredstvi informiranja. Kolikor je mogoče, naj na obeh vse pove ustrezna likovna rešitev. Ta pa mora biti razumljiva ter akcijsko in mobilizacijsko delujoča. Tu je posebno važen vpliv barv in kontrastov. Besedilo naj bo kratko, jedrnat in nedvoumno, besede naj bodo kratke in take, da jih lahko beremo.

Plakat ima podobne namene kot lepak ali letak. Tudi tu je najbolj važna likovna oprema. Njena funkcija je, da mimoidočega pritegne. Besedilo mora biti tudi tu kratko, razumljivo, jedrnat in akcijsko. Velikost črk naj bo taka, da lahko že od daleč preberemo informacijo. In še nekaj je zelo važno. Mesta, kjer predvidevamo izobeženje plakatov, naj bodo točno določena in vedno čista. Nikar ne puščajmo viseti plakatov leto in dan. Ko niso več potrebni, jih lepo odstranimo.

Razglasni sistem imamo tudi pri nas, vendar se ga prav gotovo ne poslužujemo tako, kot bi se ga lahko. Ali se je že kdo vprašal — sploh ko govorimo o informiranosti — zakaj ne izkoristimo bolj dosledno razglasne postaje?

Mnenja sem, da bi bilo pri nas — sploh pa sedaj, ko imamo problemov čez glavo in s temi problemi bi morali biti seznanjeni vsi sodelavci, če od njih tudi pričakujemo pomoč pri reševanju teh problemov — koristno izkoristiti razglasni sistem za razna obvestila, komentarje, poročila in ne samo za predvajanje glasbe in občasnih obvestil, običajno čestitk.

Ali ste že kdaj poizkusili govoriti 5 minut? Poizkusite, videli boste, koliko lahko poveste, če se boste res potrudili in govorili samo tisto, kar je važno, da bo vse povedano razumljivo in jedrnat.

Seveda bi moral biti program dobro sestavljen, verjetno predhodno posnet na magnetofonski trak, in če bi hoteli v dopoldanskem in popoldanskem odmoru vsak dan emitirati program, bi morali imeti za pripravo tudi ljudi. Tu gre namreč za zajemanje, oblikovanje, prirejanje in emitiranje informacij! Seveda morajo biti obvestila kratka, razumljiva, aktualna in predvsem ZANIMIVA, emitirana pa med glasbenimi vložki. Priporočajo, da bi naj posamezna informacija trajala največ 60 sekund in le v izjemnih primerih 120 sekund, kar je pa že skrajna zgornja meja govornega dela ene informacije.

Oglasne deske imamo tudi pri nas. Seveda ne take, kot bi lahko bile. Razen tiste morda, ki nam kaže točke oziroma zaslužek in je zelo aktualna, so vse bolj prepuščene same sebi in tu in tam vidimo kak plakat za nogometno ali kako drugo tekmo, ali pa večih gosto tipkan papir pri papirju, ki ga nobeden ne bere. Kako bi ga naj: med delom ni časa ne za postopanje in ne za postajanje.

Oglasna deska v pravem pomenu besede mora biti zaprta in mora obvezno imeti skrinjico za vprašanja. Skrinjica je torej sestavni del oglasne deske!

Obvestila na oglasni deski naj privabijo mimoidočega z likovno opremo. Besedila morajo biti izredno kratka, taka, da jih človek prebere, ko gre mimo, torej se mu niti ni potrebno zaustavljati. Taka obvestila so najbolj efektna! (Mogoče ne povsem dobra primera: spomnimo se reklame za miksal na televiziji!) Obvestila naj bi menjali vsake tri do štiri dni. Zanimivo je tudi to, da strokovnjaki s tega področja

menijo, da se da tudi na vsako anonimno pismo vzgojno odgovoriti. Celotno tako daleč so šli, da trdijo, da je potrebno odgovoriti tudi na cigaretni ogorek ali šibico, če se slučajno znajde v skrinjici.

Da lahko oglasno desko — dobro vzdrževano in vedno aktualno — prištevamo med dobre in zanimive informatorje, najbrž ni potrebno posebej govoriti.

Tudi bilten smo začeli pri nas izdajati. Sicer občasno, in mogoče so ga nekateri hudo mušneži prav zaradi tega imenovali pavliha, ker je tudi ta list od začetka občasno izhajal po geslu, kadar pride, pride.

O namenu biltena ne bi govoril, povedal bi samo, da je zelo koristno informacijsko sredstvo, ki je lahko akcijsko zelo učinkovito, če ga pravilno pripravimo.

Posamezne informacije naj bodo kratke, z jasnimi uvodnimi odstavki in razumljivimi naslovi. Strokovnjaki poročajo da bi zaradi lažjega in hitrejšega branja pisali besedilo v dveh stolpcih z ustreznimi razmaki. Tudi tu zelo koristi likovna oprema, ki bralcu biltena informacijo še bolj približa. Veljalo bi omeniti še to, da bi se naj pisci obračali na bralce osebno, ter naj bi pogosto uporabljali osebne zaimke.

O zapisnikih in poročilih velja predvsem to, kar velja za vsa informacijska sredstva. Biti morajo kratki, jedrnat in nedvoumi.

Razstava se lahko priredi o izdelkih, o delu, ob raznih jubilejih. Likovna plat pride tu še posebej do veljave. V nekem podjetju so o temi »kaj delamo v kolektivu«, organizirali razstavo za svoje članov delovnega kolektiva. Povedali so, da je bila zelo obiskana, svojci pa so dobili vsaj grobo predstavbo o tem, kaj delajo njihovi očetje, sinovi, bratje, matere. Mogoče je potem imel marsikdo večji mir.

O tovarniškem glasilu, kjer se pri nas z našim lahko postavimo in ki mu gre edina zamera, da vse bolj pišemo, kar je že bilo in manj o tem, kaj bo, smo na seminarju pravzaprav najmanj govorili. To pa zato, ker bo urejanju tovarniškega glasila posvečen poseben seminar. To pa zopet pove, da je urejanje takega glasila precej večja in zamotana zadeva in zahteva le precej znanja. Kar tako zmetati čez ramo se to prav gotovo ne da, kot si nekateri predstavljajo.

Nekaj pa smo le zvedeli o tovarniškem glasilu, pravzaprav o njegovi pomembnosti pri informiranju.

Ker novejših podatkov ni, so nam bili predloženi podatki iz leta 1963. Z anketo v železarni Sisak, v podjetju Rudi Čajevec, v maribor-

skem tekstilnem kombinatu, v Borovu in v 18 delovnih organizacijah v Novem Sadu so po reprezentančnem vzorcu anketirali skupino ljudi o tem, katera informacijska sredstva jim posredujejo v njihovih delovnih organizacijah najpomembnejše informacije in dobili približno sledeče rezultate.

1. glasilo (kot bilten, revija, časopis)	62,5 %
2. sestanek kolektiva	45,5 %
3. ciklostiran bilten (občasna zbornica)	29,5 %
4. oglasna deska	29,0 %
5. razgovori zaposlenih s člani DS in UO	22,7 %
6. predavanja za zaposlene	21,3 %
7. razgovor zaposlenih s sodelavci	20,7 %
8. sindikalni sestanki	18,6 %
9. sestanki organizacije ZKJ	17,0 %
10. brošura o podjetju ali delovni organizaciji	16,6 %
11. seminarji za zaposlene	8,9 %

Mogoče bi bila danes podoba drugačna, mogoče je tudi pri nas drugače. Ker pa smo leta

1963 na sploh imeli verjetno še več sestankov kot današnje dni, si je najbrž glasilo še bolj utrdilo svoj položaj pri uspešnosti informiranja. Tudi bilten in oglasna deska zelo visoko stojata.

To bi bilo na kratko, ampak res na kratko nekaj iz tematike o neposrednih in posrednih virih informiranja. Mogoče za koga le kaj novega.

Če vemo — in to smo imeli že priložnost slišati in brati — da so ponekod ustavljali delo zato, ker so bili premalo informirani in da neinformiranost tudi sicer povzroči precej hude krvi, nezadovoljstvo in razprtije, je najbrž prav, da se temu vprašanju posveti pozornost, ki si jo ta problem tudi zasluži. Mogoče bi bilo tudi pri nas bolj prav, če bi več pisali in pravočasno govorili o tem, KAJ nameravamo, ZAKAJ bo to potrebno, KOMU bo to služilo, kot pa sedaj, ko večinoma govorimo in pišemo, da smo to in ono sklenili, torej obveščamo post festum!

-ate-

Ločeni delovni čas — za in proti

V oktobrskem Informativnem fužinarju objavljeni članek »Sprememba ločenega delovnega časa« na koncu poziva k razpravi o tej temi, saj pravi: »Čeprav je bil predlog za spremembo ločenega delovnega časa odklonjen, je vprašanje njegove uvedbe v bližnji ali daljni prihodnosti ostalo še nadalje odprto.«

Ker je iz članka mogoče sklepati, da bi bil stalno ločeni delovni čas uveden v več etapah in bi nazadnje morda zajel precejšnje število sodelavcev, ki delajo sedaj samo v dopoldanski izmeni, bomo poskusili v tem sestavku nanizati nekaj dejstev za ta predlog in proti njemu z edinim namenom, da bi bile stvari čim bolj jasne, če bo treba še enkrat odločati o njih.

Delo, delovni urnik in odmor

Zmeraj iščemo tak delovni čas, da bi bila produktivnost čim večja. Strokovnjaki so precej enotni glede tega, da je najvišji še racionalni dnevni delovni čas 8 ur in da zato večinoma ni najboljša rešitev, če na račun proste sobote podaljšujemo dnevni delovni čas na 9 ur ali več (v delovni čas računamo tudi počitek oziroma odmor med delom).

Precej resna kritika leti tudi na začetek dela ob 6. uri zjutraj, posebno v zimskih mesecih. Človeški organizem se je skozi tisočletni razvoj menda tako prilagodil ritmu narave (dan — noč, poletje — zima), da čuti kot naravno, če vstajamo, ko se zdani, kot nenaravno pa, če vstajamo še ponoči. To pomeni, da laže vstajamo zgodaj poleti kot pozimi. Zato nekateri znanstveniki predlagajo dva delovna urnika na leto, in sicer:

- zimski urnik od oktobra do aprila z delom od 8. do 16. ure,
- letni urnik od maja do septembra z delom od 6. do 14. ure.

Zimski urnik bi se približno ujema tudi s kulturno sezono in s šolskim letom, letni pa s sezono kovanja in dopustov.

Druga stvar je odmor oziroma dolžina odmora med delom. Namen odmorov je počitek ob času, ko delovna storilnost zaradi utrujenosti upada. Če pa je tak odmor predolg — več kot ena ura — začne »pripravljenost« organizma za delo upadati,

tako da je nekaj časa po odmoru delovna storilnost občutno nižja kot pred njim. Kolikor torej imamo med delom zelo dolg odmor, začnemo praktično dvakrat na dan delati, se dvakrat »ogrevamo« za delo, smo ta čas manj produktivni in je vprašanje, koliko smo torej pri produktivnosti v tem primeru sploh pridobili.

Delovni urnik in standard zahoda pa še kaj

Smo ena redkih držav, ki dela v dopoldanskem sihtu, popoldneve pa posveča družbenemu in družbenemu delu, športu in kulturi, družini, rekreaciji in honorarnim zaposlitvam. Vzhod in zahod delata večinoma po drugem principu — od 8. ali 9. ure zjutraj do 17. ali 18. ure zvečer z enournim odmorom za lahko kosilo vmes. Društveno in družabno ter družinsko življenje je tam pomaknjeno v pozne ure, ko pri nas že spimo, in mi vstajamo ob uri, ki se zdi tamkajšnjim ljudem prav barbarsko zgodnja.

Za dva povsem različna ritma življenja gre torej pri njih in pri nas, in od šolstva do prometa je tu in tam vse prilagojeno temu ali onemu ritmu. Seveda se takoj vprašamo, kateri delovni urnik je boljši — naš ali njihov.

Če poznamo produktivnost zahoda in vemo, da so tam mojstri v spretnosti, kako iztisniti iz človeka največ, kar se da, potem moramo verjeti, da je njihov način dela boljši. Tam človek zares vse svoje telesne in duhovne sposobnosti pušča v podjetju, v katerem je zaposlen, in ob koncu delovnega dne nima ne časa ne volje, da bi se lotil še kakšnega postranskega dela.

Večinoma pa tam ljudje menda niti ne čutijo potrebe po njem, ker pač z rednim delom zaslužijo toliko, da ženam ni treba v službo in lahko doma gospodinjijo, možje obdujejo pocieni v podjetju, in petek popoldne pa se že začne weekend, ki traja do nedelje zvečer, in to vsak teden.

Vzhod oziroma SZ, kjer prav tako delajo ves dan, sicer še ne dosega zahoda v marsičem, tam sta npr. zaposlena mož in žena, je pa otroško varstvo urejeno tako, da niso potrebne drage in nezanesljive gospodinj-ske pomočnice, medtem ko sta delovna in razredna zavest in zavednost še močnejši od težnje po višjem standardu.

Jesen je tu

Naša magistrala

Zakaj potreba po ločenem delovnem času pri nas

Ločeni delovni čas trikrat tedensko je pri nas uveden že več let predvsem za vodilne in vodstvene sodelavce najbolj zato, da imajo več stika s proizvodnjo tudi v popoldanski izmeni, da ujamejo popoldne kaj miru za izdelavo osnutkov in načrtov ter za študij raznega gradiva, kar v prenatrpanih dopoldnevih ni mogoče; vedno bolj pa tudi za stike s poslovnimi gosti, domačimi in tujimi.

Ker je slednje vse bolj prevladalo, se je zaradi prezasedenih linij PTT mnogo telefonskih pogovorov in teleprinterskih zvez s tujimi poslovnimi partnerji premaknilo z dopoldneva na popoldanski čas, precej pa je tudi gostov, ki prihajajo na pogovore po naših »uradnih urah«, je imel predlog za spremembo ločenega delovnega časa s sedanjih treh na pet dni v tednu naslednjo utemeljitev:

»Naša železarna je vse bolj vezana na inozemsko tržišče, zato je tudi potrebno, da se delovni čas administracije čim bolj uskladi z delovnimi navadami ne samo domačih, temveč tudi inozemskih odjemalcev. S predlagano spremembo ločenega delovnega časa bi bili zagotovljeni stalni stiki z domačimi in inozemskimi partnerji, dana pa tudi možnost za racionalnejše izkoriščanje delovnega časa.«

Zakaj odpor proti predlogu

Glavne vzroke, zakaj predlog za spremembo ločenega delovnega časa ni prodril, vsebuje v skopih besedah že utemeljitev upravnega odbora — niso še podani potrebni pogoji. Treba bi bilo prej spremeniti življenjski ritem kraja, morda celo vse občine. Treba bi bilo prilagoditi novemu delovnemu urniku delovni čas uradov, ustanov in trgovin, urediti vprašanje prehrane in prevoza zaposlenih, rešiti vprašanje varstva predšolskih in šolskih otrok. Treba bi bilo predvideti, kako bi tak delovni urnik vplival na delo družbeno političnih organizacij in društev ter na rekreacijo zaposlenih itn.

Dodatni vzrok za odpor pa je bil pri mnogih neprikrit strah za obstoj, saj bi po

novem najbrž marsikatera zaposlena mati morala ostati doma, družina pa samo z možovo plačo le težko živi. Kako bi živeli tisti, ki se vozijo na delo od daleč?

V tej atmosferi so zrasle govorice, da gre za kamuflirano redukcijo delovne sile, prišlo je do grenkih norčevanj, da ni hudo delati ločeno tistim, ki že imajo zahodnoevropski standard ter so več na službenih potovanjih kot doma, da je nonsens uvajati zahodnoevropski delovni čas, ne pa tudi njihovih osebnih dohodkov in prostih sobot, slišati je bilo pripombe, zakaj bi ravno mi morali nositi zastavo, če bo vsa država delala po starem naprej, itn., itn.

Skratka — nastalo je neprijetno vzdušje, predlog je bil z zgornjo utemeljitvijo zavržen, razlogi pa, ki so ta predlog rodili, so seveda ostali in čakajo rešitve.

Kaj pokaže seštevek

Če zdaj pod vse, kar smo napisali, potegnemo črto in poskušamo najti zaključek, je podoba naslednja:

— Vsak delovni urnik ima svoje dobre in slabe strani, odmori med delom, ki so daljši kot 1 uro, ne koristijo.

— Celodnevno delo od človeka več zahteva in mu (na zahodu) tudi več daje.

— Sami smo to priznali, s tem da smo tistim, ki delajo ločeno, dali 10 % dodatka k osebnim dohodkom.

— Stik z inozemskimi odjemalci je res potreben. Nastane pa vprašanje, ali je nujno potrebno poleg komercialne oziroma uvoza zajeti še vse druge službe, ki s tem nimajo zveze ali jo imajo le delno.

— Spreminjati delovni urnik velikega števila ljudi pomeni spremeniti njihov življenjski ritem, za kar je potrebno precej temeljitih priprav.

V težkem položaju, v katerem smo, je vredno hvale vsako iskanje poti k izboljšanju stanja in bo tudi obravnavani predlog ob določenih korekturah lahko pomenil korak naprej. Vendar tudi v primeru, da bo treba v prihodnje še bolj zategniti pas kot doslej, ne bi smeli dopustiti neprijetnega soočenja, da koristi podjetja ne bi istočasno pomenile tudi koristi zaposlenih,

skrb za boljše poslovanje pa tudi v nobenem primeru ne bi smela priti navzkriž s skrbjo za življenjsko raven našega človeka — delavca.

Marjan Kolar

SLOVARČEK TUJK

absurden — nesmiseln, nespameten, brezumen

avantgarden — vodilen

aviza — sporočilo, naznanilo, obvestilo

balistika — nauk o gibanju izstrelkov

dialektik — dober govornik, mislec

ekvivalenten — enakovreden

ekscentričnost — izsrednost, neuravnovešenost

eksaktnost — natančnost

eksotičen — nenavaden, tuj, čuden

evakuirati — izprazniti, odstraniti

historizem — pretirano poudarjanje preteklosti; samo zgodovinsko prikazovanje stvari brez zveze s sedanostjo

improvizacija — delo brez priprave, iz prve roke

iniciativa — spodbuda, podnet

korektura — poprava, popravek in izboljšava tiskarskega stavka

potencialen — možnosten, mogoč

rafinacija — čiščenje

sankcija — potrdilo, poročstvo, sankcije — kazen za kršitev zakona

segregacija — razlikovanje, razločevanje, oddelitev

semantika — pomenoslovje, nauk o pomenu besed

servus — hlapec, sluga, suženj, — pozdrav

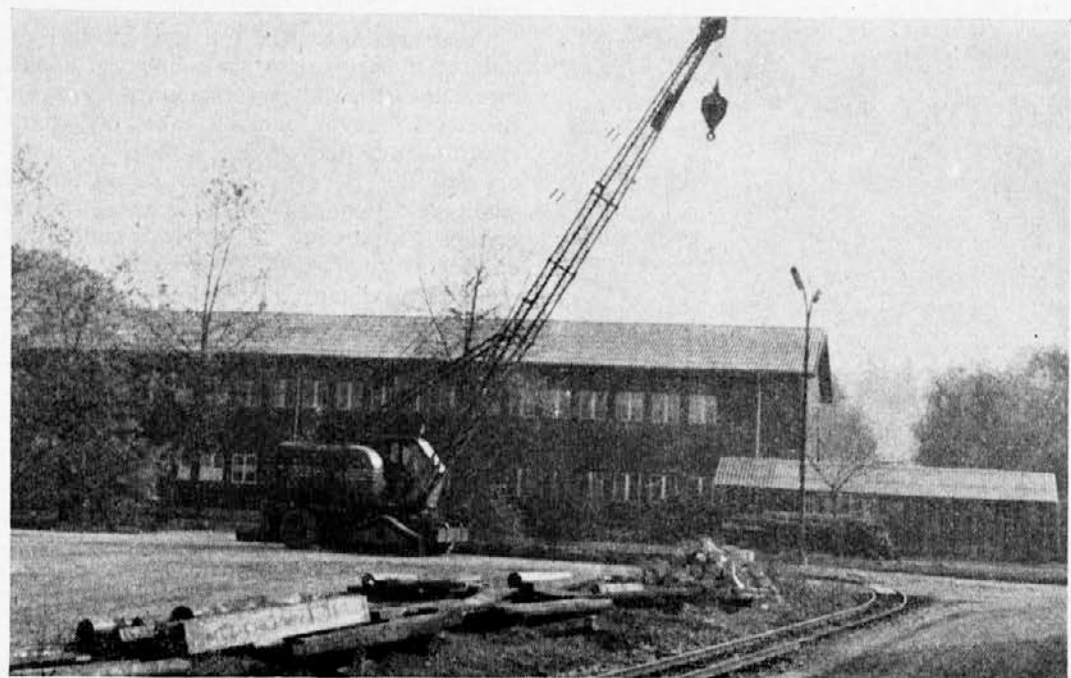
univerzalen — splošen, vesoljen; vsestranski, vsestransko uporaben

vakuum — praznina, brezvračen prostor

Junaška dela

— V kateri knjigi so popisana največja junaštva človeškega rodu?

— V matičnih knjigah ženitbenih registrov.

Diagonala

ZA VARNO VOŽNJO

PO ZASNEŽENIH IN POLEDENELIH CESTAH

V času, ko voznika motornih vozil lahko vsak dan preseneti sneg ali poledica na cestah, ne bo odveč spregovoriti nekaj o vožnji po zasneženih in poledenelih cestah.

Zasnežene in poledenele ceste so večni, nespremenljivi znak zime. Toda vsako zimo imamo v cestnem prometu zaradi snega, ledu in drugih vremenskih nevšečnosti serije nesreč in nasploh močno otežkočeno vožnjo.

Zato se avtomobilisti pogosto sprašujejo: ali je sploh mogoče voziti pozimi varno? Avtomobili se sicer razlikujejo od avtomobilov, toda na splošno so redki osebni avtomobili grajeni tako, da bi že sami po sebi s svojo konstrukcijo omogočali varno vožnjo pozimi. Največji del varne zimske vožnje je odvisen od voznika.

V motoriziranih deželah — in nič drugače ni pri nas — se boje snega in ledu. Toda še bolj se bojijo voznikov, ki z avtom vsako zimo prvič zapeljejo na sneg in led. Tudi pri nas je na tisoče voznikov, ki se v vozniški šoli niso učili, kako se je treba izogibati zahrbtnostim vožnje po snegu.

Antifriz ali vealed, menjava olja in morebiti še menjava gum — to je že optimalna priprava za zimsko vožnjo, ki jo zmorejo vozniki osebnih avtomobilov pri nas. Vozniki, ki uporabljajo še meglenke in tako imenovane gume »spikes« ter krpe, impregnirane z dodatki, ki preprečujejo orositev šip, so že mnogo bolj redki. Malo razširjene med temi pripomočki za »prelisičenje« zime na cestah so tudi verige na gumah.

Toda četudi avto opremimo kar se da najbolje za zimsko vožnjo, zahrbtnosti, ki preže pozimi na cestah, ni mogoče čisto do kraja »prelisičiti«. S še tako dobro opremljenim avtomobilom za zimsko vožnjo ni mogoče voziti pozimi enako dobro kakor na suhi betonski cesti poleti. Osnovna pravila za zimsko vožnjo so bila in bodo najbrž še dolgo:

podvojiti je treba previdnost! Za nekaj mesecev je treba pozabiti na maksimalne hitrosti, ki jih zmora avto! Nič več ni treba vztrajati, da morate do minute točno pripeljati na neki cilj, še zlasti ne, če ne odpeljete zdoma mnogo prej, kakor ste bili vajeni tedaj, ko so bile ceste suhe!

Ti nasveti res niso nič posebnega. Toda ti nasveti so iz neprimerno bolj motoriziranih dežel, kot je naša, in tam vedo povedati prometni strokovnjaki, da je ravno s spoštovanjem teh nasvetov mogoče zagotoviti precej bolj varno vožnjo po zasneženih in zaledenelih cestah.

Ko pozimi ogrevamo notranjost avtomobila, nastane znatna temperaturna razlika. Šipe avtomobila se orose. V avtomobilih, ki imajo takšno kurjavo, da ta črpa topli zrak iz motorja, je nevarno, da bo v notranjosti avtomobila preveč oljnih in bencinskih hlapov. Tako pokvarjeni zrak v notranjosti avtomobila kvarno vpliva na počutje voznika in kvari tudi njegov vid. Zato je nujno potrebno od časa do časa odpreti okno in vedno znova spustiti v avto čisti zrak. Najbolje je, če je notranjost avtomobila samo rahlo ogreta, za voznika in

potnike, se razume. Tudi od temperature v notranjosti in čistoče zraka v notranjosti avtomobila je zato odvisna varnost vožnje pozimi.

Soljenje cest in napovedi radijskih postaj o prevoznosti cest lahko samo koristijo.

Za konec pa naj obnovimo še nekaj pravil za zimsko vožnjo, pravil, ki so sicer znana, a jih je potrebno vedno znova ponavljati! Odpovejmo se pozimi sunkovitemu pritiskanju na vzvod za zaviranje, športnemu pospeševanju in nasploh preveč odločnemu pritiskanju na vzvod za plin. Nenehen pogled naprej in v nič manjši meri nazaj, stalna pripravljenost na reagiranje v sleherni sekundi, to so nadaljnji nasveti, ki lahko pripomorejo, da boste konec zime dočakali zdravi in z nepoškodovanim avtom.

Kajpak je treba še zlasti povečati razmak do prednjega vozila. Če pa se za vami vašemu avtu le kdo preveč približa, tako blizu, kakor da ne pozna tega pravila, mu signalizirajte z rahlim dotikom na vzvod za zavore, torej s prižiganjem zavornih luči tole misel: Dragi voznik za menoj, daj, nekoliko bolj poskrbi za svojo in tudi mojo varnost!

Predvsem pa mora za varno vožnjo pozimi skrbeti sleherni voznik sam!

J. G.

ŠOFERJI IN ZDRAVILA

Šoferji bi si morali kdaj postaviti vprašanja, ki jih večkrat zasledimo v domačih in tujih časnikih:

— Ali si dam izpuliti zob in sedem za volan, ko injekcija še deluje?

— Ali po sprejemu raznih injekcij v ambulanti sedem za volan?

— Ali zaradi bolezni uživam različna zdravila, pa vseeno vozim?

Strokovnjaki so ugotovili naslednje:

Sredstva za narkozo. Po dobivanju narkoze vseh vrst ne bi smeli voziti motornih vozil najmanj 24 ur. To se nanaša tudi na lokalne in kratkočasne narkoze. Sposobnost teh ljudi, da lahko gredo peš brez motenj, še ne pomeni, da lahko vozijo motorno vozilo.

Sredstva za spanje in umiritev. Ta sredstva imajo različna poznejša delovanja. Po 8 do 10 urah lahko pri takšnih ljudeh ugotovimo malo omedlevico. Vse te osebe ne bi smele takrat sestiti za volan.

Antialergična sredstva. Alergij raznih vrst je vse več in več (koprivarica, astma, migrena idr.). Vsa zdravila za njihovo zdravljenje so pomirjevalna, uspavajoča, povzročajo utrujenost in tako zmanjšujejo sposobnost za reagiranje. Posebno opozarjamo voznike, ki prvič uporabljajo ta zdravila. Te posledice so tudi v zdravilih proti gripi in v kapljicah za nos.

Sredstva proti morskimi boleznim in boleznim potovanja. Ta vplivajo na delovno sposobnost za reagiranje. Vozniki motornih vozil jih ne smejo uporabljati pred vožnjo in med njo, medtem ko potniki lahko.

Razdražljiva sredstva (kava, limonada s kofeinom, grozdni sladkor idr.). V malih količinah povečujejo pozornost za krajši čas. Delovanje alkohola ne preprečujejo. V večjih količinah izzivajo nemir, povečano utripanje srca, glavobol in druge motnje.

Se ena stvar več torej, na katero moramo pomisliti, preden se podamo na vožnjo.

Nasvet

Če hočeš zadovoljno živeti, se ravnaj po tehle nasvetih:

1. Govori materin jezik!
2. Jej svinjskega!
3. Izogibaj se »babjega«!

Dokument časa

KULTURNA KRONIKA

V oktobru velja zabeležiti dva dogodka — slikarsko razstavo dijakinje ravenske gimnazije Tonke Vezonik in obisk slovenskih knjižničarjev na Ravnah.

Tonka Vezonik je v avli gimnazije razstavila 19 del, večinoma olj in nekaj risb. Čeprav je še mnogo prezgodaj, da bi lahko izrekli veljavno sodbo o moči njenega talenta, pa prikazano predvsem izpričuje smisel za barve. Kakor sta risba in kompozicija še začetniški in so tudi motivi dokaj stereotipni (več vaz z rožami, pokrajina v zrcalu letnih časov), pa dvigajo vrednost njenih podob mehke in z izrednim posluhom izbrane barve, ki osvežijo še tako »zlajnan« motiv. Tudi ni ostala pri nekaj barvah, ki bi jih le variirala na posameznih podobah, ampak zadosti dobro obvlada paleto, da izbere za vsak motiv najprimernejše barve.

Talent je torej nedvomno izpričan. Kako se bo razvijal, je odvisno predvsem od močne volje mlade slikarke, v dobri meri pa tudi od družbe, ki zadnja leta vse bolj skopo reže štipendije za tako »neekonomske« poklice, kakršen je slikarski.

Po jubilejnem občnem zboru v Celju (dvajsetem po vrsti) so slovenski knjižničarji obiskali Ravne, kjer jim je ravnatelj ravenske študijske knjižnice dr. Franc Sušnik govoril o kulturni podobi Koroške, sledil pa je ogled študijske, muzeja in gimnazije, obvezni obisk Prežihovega groba v Kotljah in kratek zaključek na Rimskem vrelcu.

Bila pa je vendarle razlika med običajnimi obiski, kakršni se vrstijo skozi vse leto od tu in tam, in tem enkratnim. Knjižničarji so najmanj vidni kulturni delavci, ta poklic je izjemno tih in nasploh ne zelo cenjen. So pa zato knjižničarji običajno izredni ljubitelji in poznavalci knjig in tako so tudi njihovi ravenski kolegi v študijski knjižnici uglasili srečanje na tišje, zato pa tembolj pristržne tone.

Že majhen album fotografij (delo Maksa Dolinška), ki ga je prejel vsak udeleženec, je lep spomin na naše kraje, zelo ubrano pa je izzvenelo tudi srečanje s Prežihom.

Dva gimnazijca sta prebrala odlomka iz Solzic, Koroški oktet je tiho pel Prežihove najljubše pesmi, »Treza iz Jamnice«, kot se je predstavila domačinka Justa Kostwein, pa je prav po domače iskreno pozdravila goste.

In ker se na pokopališču nikoli ne ploska, se je skromna svečanost tembolj vtisnila v spomin.

ČESTITAMO

Na minulem občnem zboru slovenskih knjižničarjev v Celju sta med drugimi prejela Čopovo nagrado kot priznanje za dolgoletno uspešno delo na tem področju tudi domačina dr. Franc Sušnik in Jožko Herman.

Obema iskreno čestitamo in želimo še mnogo uspehov v prihodnje.

K.

ŠPORTNE VESTI

MLADINSKO PRVENSTVO SLOVENIJE V VELESALOMU NA RAVNAH?

Bliža se čas smučanja, zato dajemo pri našem pregledu športov smučanju prednost. Na Ravnah smo pravzaprav zelo zelo napredovali, saj smo z lepo telovadnico, predvsem pa z bazenom odpravili sezono. Nogometaši, rokometiški, odbojkarji in plavalci se samo preselijo in lahko nemoteno delajo tudi pozimi. Prav iz tega razloga se tudi pri teh športih delo ne prekinja, zato bi lahko o vseh pisali tudi pozimi. Vendar pa smučanje sedaj le prihaja počasi v ospredje, je pa tudi tak šport, ki mu moramo posvetiti vso pozornost.

Medtem ko tekači na čelu z Baučetom pridno hodijo na treninge izven našega kraja, doma tov. Kecerin trenira alpske tekmovalce kar dvakrat tedensko. Ne samo da so ti treningi dobro obiskani, ampak so res tudi kvalitetni. Poleg tega vodi tov. Kecerin še tekaško šolo in tudi tu lahko pričakujemo dobre rezultate. Predsednik smučarskega kluba Tone Potočnik je tudi povedal, da tekaških prireditev na Ravnah to sezono ne bo, bo pa consko pionirsko prvenstvo v alpskem smučanju, potegujejo pa se tudi za organizacijo mladinskega republiškega prvenstva v veleslalomu.

ODBOJKA V II. ZVEZNI LIGI

Tov. Presečnik, predsednik OK Fužinar, nas je obvestil, da je sedaj končno končano »nategovanje« o tem, kje bo Fužinar igral. Spomladi začne igrati v II. zvezni ligi — zahod! Igralci Fužinarja, ki so sedaj igrali za Savo in Mežico, bodo zopet registrirani pri Fužinarju, čez zimo pa bo tudi dovolj časa, da bodo za prvenstvo, ki ne bo tako drago kot v I. ligi, bo pa dovolj kvalitetno, dobro pripravljeni.

Želimo jim uspešen start. Mladinci bodo igrali v mariborski podzvezi, mladinke pa na vseh turnirjih, ki bodo razpisani.

Tov. Presečnik je tudi povedal, da pričakujejo od simpatizerjev odbojke vso pomoč pri bodrenju, klub pa si želi, da bi v vodstvo lahko vključili več delovnih mladih ljudi.

ROKOMETAŠI ZA LETOS ŽE KONČALI

Naši rokometiški so dočakali konec jesenskega dela na 8. mestu v svoji tekmovalni skupini. V oktobru so enkrat zmagali, dvakrat pa izgubili in enkrat igrali neodločeno. Opaziti je bilo, da se stvari v klubu

normalizirajo, vendar pa z disciplino pri vseh le ni vse v redu. Zlasti se pritožujejo čez Harnolda, ki ga mislijo dati celo pred disciplinsko sodišče društva.

Z zimskimi treningi nameravajo pričeti 15. decembra v telovadnici. Zimski odmor jim bo vsekakor dobrodošel, predvsem za trening v uigravanju moštva.

7 STATIV IN ŠE KAJ

Ko boste to brali, bodo tudi nogometaši končali s tekmovanjem. V oktobru so dosegli sicer boljše rezultate, saj so prav tako kot rokometiški enkrat zmagali, dvakrat izgubili in enkrat igrali neodločeno. Ne samo da igralci še niso dobro vigrani in da bo nekatera mesta v moštvu čez zimo nujno nadoknaditi z boljšimi igralci, nagajajo jim še sodniki in smola. Proti moštvu iz Šmartnega ob Paki so sodniki bili tisti, ki so pomagali k rezultatu, proti Grafičarju pa so naši streljali kar 7-krat v vratnico. Da je bil oktober kljub vsemu boljši kot september, pa pričča tudi razmerje v danih in prejetih golih, ki je sicer še vedno negativno 8:11, vendar kaže, da gre na bolje. Tudi nogometašem bo zimski odmor najbrž zelo koristil.

PETRAČEVA IN JAMŠEK

Po dolgem času so naši člani zopet nastopili na republiškem namiznoteniškem turnirju. Tekmovanje, ki je bilo v Kranju, je pokazalo, da se našim igralcem zelo pozna daljša odsotnost za zeleno mizo. To velja še najmanj za Jamška, ki mu mogoče manjka malo več samozaupanja, pa bo zopet stari, izkušeni turnirski igralec.

Na mladinskem republiškem turnirju, ki je bil zadnje nedeljo v oktobru na Ravnah, je bila Petračeva najboljše z drugim mestom pri pionirkah. Silva sicer ni ponovila uspeha iz Murske Sobote, vendar je kljub temu pokazala, da je med najboljšimi pionirkami v Sloveniji. Ekipno so bili pionirji Fužinarja tretji, kar je lep uspeh. Lahko pa bi bilo še boljše, če ne bi odpoval Osojnik. Pionirke so bile druge za Olimpijo, kar je realno ob trenutni moči nastopajočih ekip. Pri pionirjih posamezno je prišel med prvih 8 Osojnik, kar pa ni dobro, ker bi ta igralec zaradi ugodnega žreba dosegel tudi več. Turnir je pokazal, da večini naših mladih tekmovalcev manjkajo turnirji, ker brez rutine pač ni uspehov.

Tonka Vezonik, Cvetje (olja)

KAJ JE NOVEGA PRI OBČINSKI ZVEZI?

Pri občinski zvezi za telesno kulturo je bil ustanovljen strokovni odbor za roko-met. Predsednik tega odbora je tov. Pavič, namestnik pa inž. Sead Karadja. Strokovni odbor je izvedel že prvi medšolski turnir na Prevaljah, kjer je nastopilo kar 6 moških in 3 ženske ekipe. Vsekakor lep uspeh!

Novo je še to, da si strokovni odbor za smučanje pri občinski zvezi prizadeva dobiti za zimske mesece v našo dolino kvalitetnega trenerja za alpske smučarje, ki bi hodil po vseh krajih naše doline in tam tudi treniral. Na vsak način nova in koristna akcija za naše alpsko smučanje.

-ate-

OBČINSKO EKIPNO PRVENSTVO V KEGLJANJU

Nova kegljaška sezona se je pričela v znamenju močnega in zelo zanimivega ekipnega prvenstva, ki ga je priredila občinska zveza za telesno kulturo 14. in 15. oktobra 1967 na štiristeznem kegljišču KK Fužinarja. Na asfaltnih stezah se je pojavilo kar 13 ekip ali 78 tekmovalcev, in sicer KK Fužinar s štirimi ekipami, KK Mežica z tremi, KK železarna Ravne s tremi ter KK občinska skupščina, KK MIŠ in KK Ljubljana Transport s po eno ekipo. Zlasti razveseljivo je dejstvo, da se je po večletnem premoru pojavila Mežica z zelo mladimi kegljači, ki bodo ob marljivi vadbi kaj kmalu zablesteli tudi na večjih tekmovanjih mariborske tekmovalne skupine.

Oba dneva tekmovanja so potekale zelo napete borbe z mnogimi presenečenji in nekaterimi odličnimi rezultati posameznikov. Vrstni red zmagovalnih ekip je naslednji:

Prvo mesto ter pokal je osvojila ekipa Fužinar III z 2315 lesi (Ajtnik 402, Paradiž F. 396), tesno za petami jim je bila mlada ekipa Fužinarja IV z 2314 podrtimi keglji (Hrovatič 418, Ranc 412), na tretje mesto se je usidrala Mežica I z 2303 (Kosnik 404 in Žlebnič 398), četrta je ekipa občinskih uslužbencev z 2296 podrtimi lesi (Jezeršek M. 429 ter Samec J. 411), peti je zopet Fužinar II z 2227 (Mačič Fricka 400 in Spanžev Ančka 398), šesti Fužinar I s svojo ekipo starejših članov, ki so podrli 2203 kegljev (Marchiotti V. 410 in Čeh A. 368), sedmi je Ljubljana Transport z 2186 keglji (Hafner F. 405 ter Gregor M. 388), osma Mežica II 2160 (Praper 384 in Hribernik 376), deveta MIŠ z 2120 keglji (Blatnik T. 376 ter Božič V. 362), deseta železarna Ravne I 2113 (Mlakar I. 403 in Knez K. 362), enajsta Mežica III 2088 (Vidmar V. 375 ter Petelin E. 369), dvanajsta železarna Ravne II 1999 (Marin A. 382 in Ošlovnik P. 352) ter trinajsta železarna Ravne III s 1968 keglji (Korbar A. 396 ter Belaj R. 329).

Med posamezniki je v moški konkurenci vrstni red: 1. Hrovatič M. 418, 2. Ranc L. 412, 3. Samec J. 411, 4. Marchiotti V. 410, 5. Kosnik E. 404, 6. Mlakar I. 403, 7. Ajtnik V. 402, 8. Žlebnič F. 398, 9. Paradiž F. 396, 10. Korbar A. 396, 11. Gregor M. 388, 12. Praper 384 itd.

V ženski konkurenci je bil dosežen tudi najboljši rezultat celotnega tekmovanja s

429 keglji, ki ga je postavila Marica Jezeršek, druga Francka Hafner 405, tretja Fricka Mačič 400, četrta Ančka Spanžev 398, peta Ančka Rus 386 itd.

Zmagovalna ekipa je prejela v trajno last lep pokal, dar občinske zveze za telesno kulturo, prvih osem ekip pa diplome. Za najboljši rezultat pri ženskah oziroma moških sta Jezerškova in Mirko Hrovatič prav tako prejela vsak ličen pokal v trajno last.

Vsem zmagovalcem naše iskrene čestitke!

H. O.

USPEŠNA SEZONA PLAGALCEV FUŽINARJA

Plavalci plavalnega kluba Fužinar so v letošnji sezoni dosegli zavidljive uspehe v primerjavi z lanskim letom. Udeležili so se manj tekmovanj v letošnji sezoni kot lani, a na tekmovanja so odhajali bolj pripravljeni in zato tudi uspeh ni izostal. V novo sezono bodo mladi plavalci šli z že 2-letnimi tekmovalnimi izkušnjami in lahko tako mirno pričakujemo še razveseljivejših novic z različnih tekmovanj. Osnovni pogoj za uspeh pa je s pridnostjo in marljivostjo izkoristiti prednosti zimskega bazena tako tekmovalcev kot trenerjev. Drugi pogoj, ki pa je v sedanji dobi zelo važen, je zagotoviti osnovna finančna sredstva za primerne priprave tekmovalcev in udeležbo na tekmovanjih.

Če skušamo procentualno pokazati napredek plavalnega športa na Ravnah, potem vzemimo za primerjavo moštveno prvenstvo SRS. Leta 1966 je plavalni klub zbral 12.501 točk (starih) in s tem osvojil 5. mesto za Slavijo, Koprom, Neptunom in Radovljico. Na moštvenem prvenstvu se plava celoten olimpijski program, in ker je to moštveno tekmovanje, se točkujeta po tablicah dva plavalca za vsako disciplino. Število startov posameznega tekmovalca je omejeno. Letos je bil Fužinar tretji za Slavijo in Koprom ter zbral 14.576 točk (novih). Od lanskega leta na letošnje so se menjale tablice za ocenjevanje plavalnih

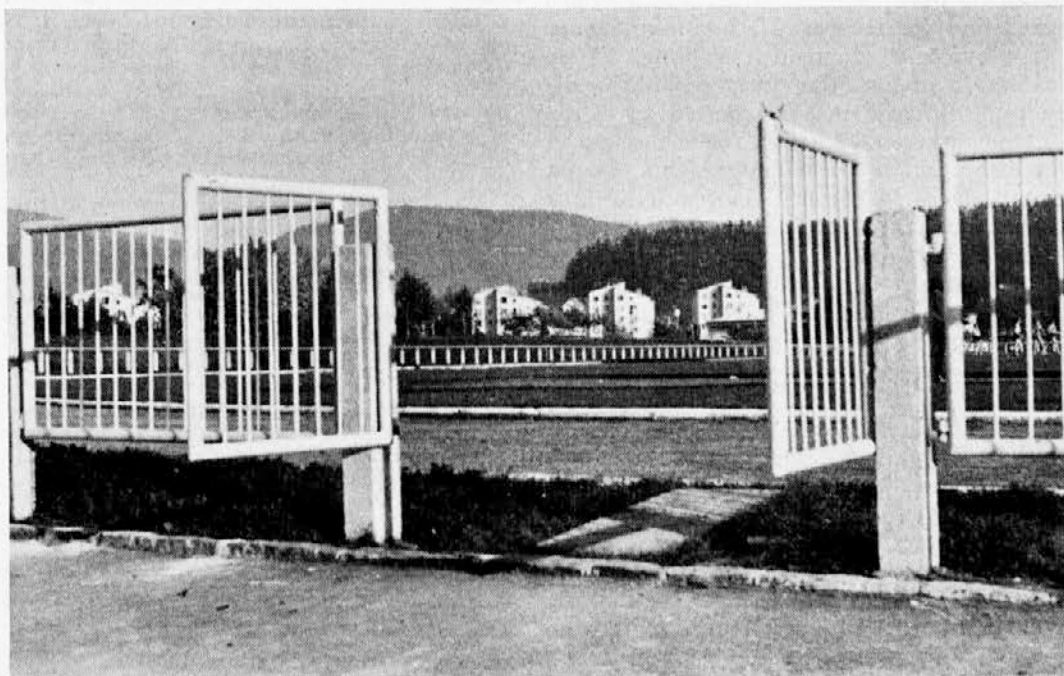
rezultatov in kriteriji so za vse discipline poostreni. Primerjava: Lani je bil pogoj za nastop v republiškem razredu 12.500 točk (starih), letos 11.600 (novih), kar bi pa ustrezalo najmanj 13.000 (starih) točkam. Če sedaj primerjamo dosežene osvojene točke lani z letošnjim letom, potem lahko vidimo, da so se v povprečju rezultati izboljšali za ca. 25 %.

Poglejmo še ostala tekmovanja. Republiško prvenstvo SRS za mlajše pionirje, kjer smo zadržali tretje mesto. Lani smo zaostali za vodečim za 28 %, letos pa za 16 %. Na moštvenem prvenstvu je razlika v primerjavi z lanskim letom zaostanek za zmagovalcem 34 %, letos 23 %, napredek 11 %.

Na republiškem prvenstvu SRS za starejše pionirje so bili lani plavalci Fužinarja šesti in zaostali za zmagovalcem za 68 %, letos pa za 4. in zaostali za vodečo Ljubljano za 37 %. Na obeh pionirskih prvenstvih ekipa Fužinarja ni bila kompletna. Ostalih ekipnih tekmovanj se plavalci Fužinarja niso udeležili in zato tudi ni mogoča primerjava.

Nekaj rezultatov posameznikov zgovorno govori o hitri rasti plavalcev, ki jim dajejo široke možnosti za še večjo afirmacijo. Eden izmed uspehov je republiški rekord na 100 m delfin za mlajše pionirje, ki ga je s časom 1:43,3 postavila Majda Jehart. Svojo znamko je pa že izboljšala za 2 sekundi; ta rezultat verjetno ne bo priznan, čeprav je bil dosežen na regularnem tekmovanju, samo niso bili vsi sodniki izprašani. Majda je tudi republiška prvakinja v disciplini 50 m delfin za leto 1967. Ta 11-letna plavalka se je že zelo dobro uveljavila v članski konkurenci in lahko pričakujemo še dobrih rezultatov. Zelo nesrečen tekmovalac na republiškem pionirskem tekmovanju je bil Vlado Zavec, ki se nikakor ni mogel dokopati do zlatega odličja. Vedno se je moral zadovoljiti s srebrom ali bronom.

Pri starejših pionirjih je v disciplini 800 m kravl opozoril nase Rajko Valcl s časom 12:0 in bil peti od 25 nastopajočih. Na 100 m delfin je osvojil srebrno kolajno Dušan Erženičnik.

Stadion vabi

Breznikar sprejema pokal za osvojeno ekipno tretje mesto na republiškem prvenstvu v plavanju

Starejša plavalca Brane Breznikar in Jure Vaupot sta na letošnjem moštvenem prvenstvu imela močno pomoč mladih plavalcev pri zbiranju točk. Brane je kar trikrat zmagal na omenjenem prvenstvu in dosegel zelo dobre rezultate, ki ga uvrščajo v sam vrh slovenskega plavanja. Jure Vaupot je bil prav tako odličen, saj je moral zaradi potreb plavati 1500 m, kar pa za sprinterja navadno ni običaj. Zmagal je pa tudi v svoji disciplini 100 m kravl s časom 1:03,6. Anka Bajc, Štefka Vocovnik, Jože Praper, Dušan Erženičnik, Novenka Radušnik, Marjeta Obretan, Marina Kos in Rajko Valcl so se v glavnem borili za čim višjo uvrstitev na moštvenem prvenstvu SRS. Tu je še vrsta plavalcev, ki so nastopali v štafetah in se prav tako pošteno borili na tem tekmovanju.

Zadnje tekmovanje v letošnji sezoni je bilo posamezno člansko prvenstvo v plavanju. Osem plavalcev Fužinarja se je udeležilo tega tekmovanja. Uvrstitve na nobeno od prvih treh mest za nepoznavalca predstavljajo neuspeh. Na tem tekmovanju se plavajo v glavnem discipline, ki ne ustrezajo preveč plavalcem Fužinarja, discipline, ki niso prišle v poštev za ostala tekmovanja (200 m kravl, 200 m mešano in ne 100 m kravl ali 400 m mešano). Če pa vemo, da se je kar 6 plavalcev uvrstilo v finale, in to od 4. do 7. mesta, pa lahko trdimo, da je to uspeh.

Iz tega prikaza zaključimo: plavalni klub ima še vedno zelo mlado ekipo po letih, ki pa že ima tekmovalno rutino. V glavnem sestavljajo ekipo pionirji, ki zelo hitro gredo za svojimi starejšimi tovariši. Plavalci Fužinarja imajo izredno tehniko vseh stilov plavanja. Delfin je eden izmed najzahtevnejših načinov plavanja in ravno v teh disciplinah so se naši plavalci prebili v vrh slovenskega plavanja. Ob takšni in še intenzivnejši aktivnosti celotnega plavalnega kolektiva lahko smelo trdimo, da bodo čez dve ali tri leta s kvaliteto plavalci Fužinarja sposobni za vstop v drugo zvezno ligo. Plavanje je šport mladih. Tega se plavalci dobro zavedajo in zato se v pla-

valni šoli že sedaj pripravljajo otroci od 8. leta starosti naprej za dobre plavalce. Prof. Medvešek, ki vodi to šolo, je vzgojil Majdo Jehart, republiško rekordanko, in še vrsto perspektivnih tekmovalcev ravno v tej šoli. Pionirji, ki imajo veselje do plavanja, lahko po končani plavalni šoli nadaljujejo s plavanjem v klubu, ki ga uspešno trenira Drago Polanc. Tov. Medvešek pa obdrži povezavo s plavalci šole in zato tudi trenira pri klubu. Nedvomno imata oba trenerja zasluge za tako strm vzpon plavalnega športa.

Na Ravnah smo dokazali, da znamo vzgojiti vrsto športnikov, različni športi so dosegli zelo lepe uspehe, še imamo reprezentante, rekorde, prvake itd. V zadnjem času se opaža, da nekatere panoge zopet oživljajo, da se športni delavci trudijo spraviti športne panoge, ki so stagnirale, na višjo raven. Nekateri športni delavci izražajo bojazen, da bo tudi plavanje doživelo takšen padec, ki naj bi bil podoben ničli. Nihanje kvalitete ob določenem vrhuncu je razumljivo. Kvaliteten šport je vzročno povezan z masovnim in obratno, zato moramo tudi oba istočasno obravnavati.

Predlagam, da prej zdravimo stvari, ki niso zdrave za razvoj športa na Ravnah, kot pa da dovolimo še nekaterim športnim panogam padec do tal in potem pričnemo zopet na novo, vemo pa, da bomo čez toliko let prišli zopet na isto. Resnica je tudi, da nobena stvar ni trajna, samo tako hitre spremembe pa skorajda postajajo nevezdržne. Morda je bojazen upravičena. Če je, potem tu pozivam k javni polemiki.

Tone Polanc

IZ SOSEDNIH ŽELEZARN

ŽELEZARNA JESENICE

Tehnične izboljšave (Železar, 29. sept. 1967)

Delovodja strojnega vzdrževanja Karel Koblar in strojni ključavničar Božo Ažman sta dobila za svoj izboljševalni predlog o popravilu litostrojnih visokotlačnih črpalk 700 N din.

Strugar Tone Intihar in orodni ključavničar Tone Kunčič sta sprejela nagrado 600 N din za doma izdelane gorilce za flem pištolo. Do sedaj so jih morali uvažati za drage devize, doma izdelane pa so boljše in cenejše.

Franc Ceskovnik, delovodja vzdrževanja, ima zaslugo za doma izdelane grafitne ležaje iz odpadnih grafitnih elektrod za vodilne valje na progi za polno pocinkanje žice. Dana mu je odškodnina 600 N din.

Jože Zupan in Ivan Bucek (referenta strojnih delavnic) sta uvedla nov in cenen način izdelave deteljic za valje ter prejela 550 N din.

Jožetu Kastelicu in Valentinu Repincu so dali 400 N din nagrade za izboljševalni predlog o cenejših varnostnih čepih na dno valjev v valjarni trakov.

Strugar Vladimir Likovič je izdelal več univerzalnih avtomatskih glav za pristrževanje svornikov za švedske dovodnike.

Elektrikar Zdravko Noč je predlagal predelavo stičnih kontaktov za daljinska stikala in s tem podaljšal njihovo življenjsko dobo za 100%; nagrada 300 N din.

Pleskarja Jože Merkel in Alojz Krivic sta prejela nagrado 200 N din za predlog lažjega, cenejšega in hitrejšega pleskanja mrež — z namakanjem.

Nova ocenitev delovnih mest v železarni (Železar, 13. okt. 1967)

DS železarne je na svoji seji 19. septembra 1967 odobril program dela, ki obravnava ure-

ditev problematike delitve OD. Med drugimi nalogami program narekuje tudi nalogo dopolnilne izdelave analitične ocene delovnih mest. Posebna delovna grupa, ki je bila imenovana za izdelavo te naloge, je pripravila analizo obstoječega stanja analitične ocene delovnih mest.

UO železarne se je na osnovi teh ugotovitev odločil za novo ocenitev delovnih mest, ki naj zagotovi objektivno vrednotenje medsebojnih odnosov vrednosti delovnih mest. Zaradi hitrejših izdelave ocenitev delovnih mest so izbrali metodo kategorizacije delovnih mest, ki je sumarna metoda in razvršča delovna mesta v vnaprej pripravljene grupe (kategorije) zahtev na osnovi opisa delovnih mest.

Danes je v železarni 66 grup obračunskih postavk. Izračun gostitve pa kaže, da zadostuje 20 grup (kategorij) za razvrstitev vseh delavcev od čistilk do obratovodij (delovna mesta direktorjev in njihovih pomočnikov kategorizacija ne zajema in se bo za ta delovna mesta izvedlo rangiranje posebej). Sedanje stanje izkazuje tudi nenormalno progresivno naraščanje obračunskih postavk na škodo srednjega strokovnega kadra. Bodoča politika nagrajevanja bo morala tako stanje popraviti. Novi grafični prikazi kažejo v tem pogledu dosti več normalnosti. Predvideva se tudi okrog 12% preliva sredstev iz gibljivega dela na osnovne obračunske postavke posameznih kategorij. Delno povečanje pa bo povzročil tudi premik posameznih delovnih enot med kategorijami. Razpon med najnižjo in najvišjo obračunsko postavko bo ostal v sedanjih okvirih. Na osnovi teh odrejenih elementov politike nagrajevanja samoupravnih organov je delovna grupa pripravila tehniko izvedbe kategorizacije. Izdelala je opise zahtev posameznih kategorij, določila kriterije uvrščanja, ki upoštevajo strokovnost, delovne izkušnje (v treh alternativah), odgovornost in pogoje delovnega okolja. Pri svojem delu se delovna grupa poslužuje predvsem uslug strojne obdelave podatkov (izdelave rang listov po poklicih, kategorijah ter izdelave drugih izračunov). S tem pa seveda problem nagrajevanja še vedno ne bo rešen. Važnejše od grupiranja delovnih mest bo izpopolnitev sistema formiranja OD v DE. Sistem mora zagotoviti realno formiranje na osnovi doseženih rezultatov dela.

ŽELEZARNA ŠTORE

Tehnična izboljšava (Štorski železar)

Inženirja Peter Knez in Niko Zakonjšek sta izdelala predlog, po katerem je bila izvedena rekonstrukcija plinovodov za TH plin.

Predlagatelj sta z rekonstrukcijo celotnega plinskega sistema dosegla uporabo vse razpoložljive količine TH plina. Pri starem plinskem sistemu je bakla TH plina stalno gorela zaradi vzdrževanja zelenega tlaka in varnosti. Posebno velike izgube so bile z uvedbo novega transformatorja, še posebej zaradi prešibke dimenzioniranega plinskega cevovoda.

Prvotno so morali urediti plinski sistem po klasični shemi na osnovi gazometra. Tak sistem pa zahteva znatna finančna sredstva. Zaradi tega sta predlagatelj iskala rešitve v ureditvi in dopolnitvi plinskega sistema brez gazometra. Na osnovi študija in tehničnih izračunov sta izbrala zamenjavo akumulacije s plinsko zanko in avtomatično prekotlačno baklo. Plinska zanka lahko sprejme vso razpoložljivo plinsko energijo. Dana je tudi možnost mešanja več vrst plinov z enojnim glavnim plinovodom. Prihranek je nastal že pri investicijah, saj bi znašali stroški za gazometer okoli 100 milijonov S din, stroški novega plinovoda pa 22 milijonov S din. Dejanski stroški rekonstrukcije so znašali 10,572.770 S din.

Za osnovo pri izračunu nagrade je komisija upoštevala prihranek zaradi zmanjšanja izgube TH plina, ki znaša v letu 1966 41.309.000 S din.

V smislu 48. člena pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih znaša nagrada za prvo leto 392.817 S din, ki si jo predlagatelj delita. Predlog komisije za izume in tehnične izboljšave je v celoti potrdil UO.

T. V.

Dan zapleta, leto razvozla.

Fernando de Medina:

KAKO SEM POSTAL DETEKTIV

Zazvonil je telefon in iz slušalke se je oglasil odločen moški glas, ki očitno ni bil vaju, da bi mu kdo ugovarjal:

— Tukaj banka Panagra. Pri telefonu direktor Munjoz. Pridite takoj v mojo pisarno!

— Kaj pravite? Banka Panagra? Ste mi mar odobrili kredit? sem vzkliknil vzradošeno, zakaj bil sem na robu finančnega zloma.

— Kaj čakate? — me je prekinil direktor. — Ne gre za kredit, ampak za detektiva. Nujno potrebujem detektiva in priporočili so mi vas. Pridite čimprej, nujno vas potrebujem!

— Prav rad pridem, toda verjetno ste se zmotili v telefonski številki. Jaz namreč sploh nisem detektiv!

Toda direktor je že odložil slušalko in te moje izjave sploh ni slišal. Kaj mi je torej preostalo? Kot človek, ki veruje v čudeže, sem pograbil svoja temna očala in pipo. Čez deset minut sem se znašel pred omenjeno banko.

Opazil sem, da pred banko ne stoji dolga vrsta ljudi kot običajno, temveč samo neka starejša ženska, ki pomiva stopnice in vrata.

— Bi mi lahko povedali, kje je direktor Munjoz? — sem vprašal žensko.

— Pojdite naravnost, potem pa na levo in naposled na desno. Prva vrata na desnem hodniku so direktorjeva. Ko boste stopili v sobo, boste zagledali pred seboj debelega, blaziranega možakarja z redkimi lasmi, ki mu človek nikoli ne bi prisodil, da je direktor takšne banke. To je Munjoz. Vi ste gotovo s policije, kajne?

— Uganili ste.

— Nihče drug ni mogel biti kot Ariga! je rekla ženska odločno.

— Kdo? Kaj? Kako?

— No, tisti, ki je ukradel deset tisoč bolivanov.

— Da, da. Prav imate. To sem tudi jaz takoj pomislil, sem pohitel. — Vprašujem se samo, kako jih je ukradel.

— To je jasno vsakemu otroku! Direktor je postal žejen, odšel je iz svoje sobe in stopil k umivalniku, pri tem pa je pozabil zakleniti svojo vzdano omaro. Mar ni to dovolj časa za človeka, da dvigne piškavih deset tisoč bolivanov?

— Seveda! To sem tudi jaz takoj mislil. Sprašujem se samo, zakaj ravno Ariga in nihče drug.

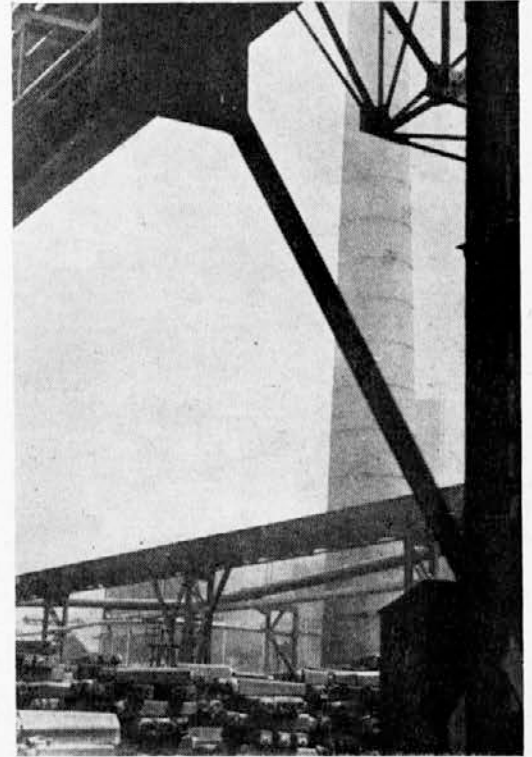
— Ha! To je zato, ker je Ariga eden najbolj prebranih možakarjev v La Pazu, gospod inšpektor. Stopite malo bliže k njemu, pa boste takoj začutili, kako smrdi po whiskyju in konjaku. Prej je smrdel po navadnem pivu, danes pa smrdi po najdražjem scotchju in francoskem konjaku. Na to sem davi takoj postala pozorna. Poleg tega se mi je njegova žena včeraj pritožila, da je prišel domov ob petih zjutraj. In kaj mislite, kaj je našla v njegovem žepu? Nič drugega kot žensko rokavico in dve vstopnici za El Galio de Oro, to pa je, kot gotovo veste, najdražji bar v našem mestu!

— Strahota! Podlež! — sem se zgrozil.

Odšel sem v direktorjevo sobo. Točno po opisu: za mizo je sedel direktor, debel, blaziran, napol plešast itd.

— Dober dan, inšpektor! — je vzkliknil, ko me je zagledal. — Tu je tista vzdana blagajna. Predvčerajšnjim popoldne sem namreč...

— Ni vam treba dalje govoriti, — sem ga prekinil. Sklonil sem se k blagajni in si jo ogledal.

Med ingoti

— Da, — sem dejal nato, — vsekakor je takoj opaziti, da je bil na delu nepridiprav, da, da...

— Ampak..., — je zajeceljal osupli direktor.

— To je bilo storjeno v treh minutah. Dejansko je v tem času mogoče ukrasti še mnogo več kot samo piškavih deset tisoč bolivanov, kajne?

Direktor je od začudenja zazijal.

— Odkod pa veste..., — je pričel, toda zopet sem ga prekinil.

— Ali niste morda, — sem nadaljeval avtoritativno, — predvčerajšnjim začutili žejo in stopili k umivalniku? Poleg tega, ali imate pri vas uradnika, ki mu je ime Ariga, gospod direktor?

— To je čudež nad čudeži! — je zastokal direktor. — Saj vse veste, kot da ste vedno živeli v tej hiši! Da, res je, bil sem žejen in imam Arigo!

— Takoj ga pokličite! To je največji prebrisanec v vsem La Pazu!

Komaj je Ariga vstopil, sem vzkliknil:

— Poslušajte, človek! Na deset metrov daleč smrdite po whiskyju in konjaku! Priznajte resnico in vrnite direktorju denar, če ga niste že vsega zapili v El Galio de Oro!

Ariga se je skoraj sesedel. Ko je prišel malo k sebi, je seveda vse priznal.

Direktorju Munjozu sta pritekli dve debeli solzi po licih. Objel me je in vzkliknil:

— Genialno! Vi ste najslavnejši detektiv na svetu! Bi hoteli postati naš zasebni detektiv?

In tako sem hočeš nočeš postal detektiv.

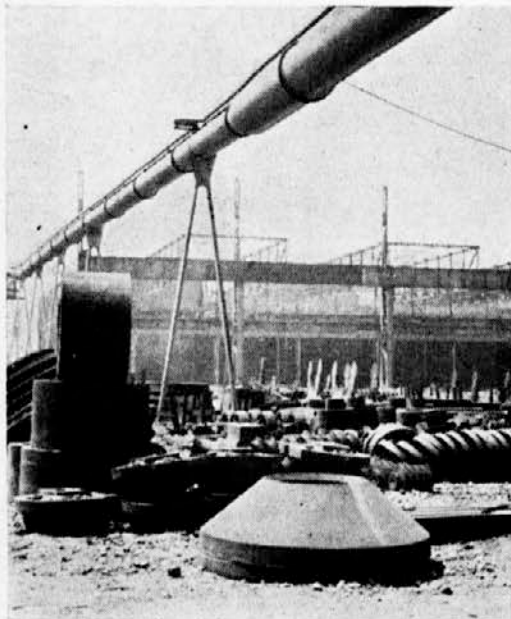
— To vam pa povem: nobenega psa, nobenega ptiča, ne klavirja in ne radia, sploh ničesar, kar dela hrup!

— Ja, pa sem in tja bom le smel jesti fižol?

Stara devica je ženska, ki zna vse, pa ni bila nikoli nič vprašana.

Megla

Cevi in obroči

OKTOBRA SO NASTOPILI DELOVNO RAZMERJE

Milan Mihelič — PK, Ivan Štrekelj — KV, Drago Grabner — KV, Alojz Jazbec — NK, Milan Derflinger — NK, Ludvik Štrajher — KV, Peter Šumnik — NK, Stanislav Kapel — NK, Jože Medvos — NK, Božidar Ferik — KV, Anton Polanc — NK, Ferdinand Mak — KV, Engelbert Bauer — KV, Jože Bricman — KV, Simon Božič — NK, Leopold Ovčar — NK, Vincencij Lesičnik — KV, Jože Rajšter — KV, Ivan Grilč — NK, Jožef Jereb — NK, Ferdo Repotočnik — NK, Nikolaj Ivartnik — NK, Ivan Gačnik — KV, Srečko Trbovšek — KV, Viktor Uršej — KV, Drago Skarlovnik — NK, Jože Štehnar — KV, Anton Prevorčič — KV, Ferdinand Lasnik — KV, Bojan Debelak — KV, Anton Pizar — NK, Franc Gošar — KV, Jože Krajcar — KV, Henrik Polainer — KV, Jakob Rožič — SS, Janez Klančnik — SS, inž. Franc Lončar — VSS, Adolf Potočnik — KV, Ivan Hovnik — SS.

ODŠLI IZ PODJETJA

Maksimiljan Lipnik — KV, Anton Žvinkart — PK, Filip Janko — KV, Rajmund Čeru — KV, Lipuš Miroslav — KV, Zvonimir Dornik — NK, Alojz Nabernik — PK, Franc Močilnik — NK, Alojzija Makan — PK, Jože Krajcar — KV, Vinko Verčkovnik — KV, Stefan Žalik — PK, Adolf Urnaut — KV, Hilda Urnaut — VSS, Ivan Čevnik — VK, Jerica Švab — NSS.

OBRATNE NEZGODE V OKTOBRU 1967

JOŽE OVČAR, livarna — pri odstranjevanju peska iz vrtečega se bobna ga je potegnilo za desno roko in mu poškodovalo prsni koš na levi strani.

AVGUST KRANČAN, valjarna — pri padcu na vroče vzmeti se je opeknel nad zapestjem rok.

JOŽE KAC, topilnica — pri odstranjevanju žlindre ga je udaril kavelj po prsnem košu.

ANTON ŠULER, topilnica — pri odstranjevanju žlindre ga je udaril kavelj po čelu.

JOŽE PŠENIČNIK, elektroremont — pri odstranjevanju prekritja kanala si je poškodoval palec na levi roki.

ANTON POBERNIK, valjarna — pri zagotavljanju matice mu je zdrsnil matični ključ, pri čemer si je poškodoval prst na levi roki.

JOŽE ČEH, kovačnica — pri pokrivanju voza za vroče ingote ga je škripčevnik udaril po glavi.

PETER RANC, mehan. obdel. — pri odlaganju ploščatega železnega profila mu je ta padel na levo nogo.

FRANC KOBOLT, mehan. obdel. — na ostružku se je urezal na desno roko.

CERAR NA RAVNAH

V soboto, 18. novembra, zvečer bo v veliki telovadnici DTK na Ravnah telovadni dvoboj med reprezentancama Bavarske in Slovenije. Nastopil bo tudi svetovni prvak Miro Cerar.

OBVESTILO

Fotoamaterski klub Ravne obvešča vse ljubitelje fotografije, da bo razstava fotografij od 2. do 4. decembra 1967 v prostorih gasilskega doma.

Vsakdo, kdor se želi razstave udeležiti, mora prispevati najmanj 3 fotografije formata 18 × 24 cm do 30 × 40 cm. Fotografije bo sprejemal dežurni gasilec v gasilskem domu dne 20. in 21. novembra letos.

Pravico razstavljanja imajo člani fotokluba Ravne in nečlani, ki imajo veselje do umetniške fotografije.

Vabimo k čim večji udeležbi in obisku.

Odbor

Naš upokojenec

Stefan Žalik, rojen 24. aprila 1923, v železarni od 2. avgusta 1951 kot predelavec livne jame v topilnici. Inval. upokojen 24. oktobra 1967

Za dobro voljo

Zadel je

Ko se je filmski igralec Chaplin hotel ločiti od ene svojih žena, ga je ta poskušala prepovoriti in je rekla:

»Mož, ki zapusti svojo ženo, je lopov.«

»Že mogoče, toda s tabo ne morem več živeti.«

»Molči vendar, saj nisem jaz letala za teboj, temveč ti za menoj!«

»Vem, vem,« je vzdihnil Chaplin, »toda tudi mišja past ne leta za svojimi žrtvami, a jih vseeno ujame.«

Modri pogovori

— Ja, ja, dvajset let potrebuje mati, da naredi iz otroka moža.

— Ja, ja, potem pa pride ena in napravi iz njega v dvajsetih minutah norca.

Prizadeta

Žena možu, ki bere časopis: »Tvoj aha je odveč — že pet minut nisem zinila besede!«

FOTOKRITIKA

Parkirnega prostora imamo pred upravo manj kot v vele mestih, pa še se postavljamo po njem trapasto in sebično, da se bog usmili